

Kő-Szabó Imre

**Tizenöt riport,
egy csokorba kötve
az életről**

(irodalmi riportok)

Vác – 2024

Kő-Szabó Imre: Tizenöt riport, egy csokorba kötve
az életről
(irodalmi riportok)

Vác – 2024

**A kötetben szereplő írások megjelentek:
a KLÁRIS (nyomtatott) Irodalmi Folyóirat,
valamint,
a Hetedhéthatár online magazin
elektromos oldalain**

**© Kő-Szabó Imre
Minden jog fenntartva**

(PDF) ISBN: 978-615-6725-02-8

(Epub) ISBN: 978-615-6725-03-5

Vác – 2024

**A könyv borítóját tervezte,
valamint
az illusztrációként felhasznált fotókat
az internetről díjmentesen letölthetők
közül válogatta:
Dr. Szepes András
*ny. főiskolai docens***

**A könyv szerkesztő munkálatait,
valamint, digitalizált formai
munkálatait végezte:
Dr. Szepes András
*ny. főiskolai docens***

Vác – 2024

Aforizmák az életről:

„Az élet apró lépésekből áll. Pár centiméterrel ide vagy oda.”

Fredrik Backman svéd író

„Az élet egy kihívás, és csak az képes jóvá és naggyá válni, aki szembenéz a kihívásokkal.”

Tim Lebbon angol író

„Túlélni nem elég: élni kell!”

Step Hanie Garber amerikai író

Másképpen:

„Az élet, belépő a világ legjobb előadására.”

Martin Henry Fischer

német születésű, amerikai orvos

A szerző a könyvről:

Ha az életről kérdezik az embert, egy svéd író – Fredrik Backman - szavai juthatnak eszünkbe: „*az élet eléggé bonyolult és eléggé egyszerű egyszerre.*”

Ezzel a gondolattal boncolgattam magát az életet. Sok mindenre jutottam, de sokra nem. Az biztos, hogy bonyolult, teli buktatóval, de öröm is van benne bőven. – Hát neked magyarázzam?

Az biztos, hogy jól van megszerkesztve, csak rá kell jönni a nyitjára és onnantól kezdve egyszerűvé válik minden.

a szerző

Tartalom

Minden napi közérzetünk	8
Erő gyűjtés, kortól függetlenül	15
Amit hiszünk, amit nem, ahol tévedünk.....	21
A világegyetem alaptermészete az összetartozás - koherencia	26
A tavasz (szerteágazó, sokféle) fuvallatai	32
A szépség, annak varázsa, bűvölete	38
A jó viszony kölcsönösségen alapul	44
Lelkem legyen egészséges és békében éljek	50
Választás, döntés, nem könnyű... ..	56
Mai magyarságunk.....	63
Hatásunk a világra.....	69
A megérzések sokat segítettek	75
Közömbösség	81
Logikus ötletek - alkotó készség - Kreativitás	87
Pénzt vagy az életet? („rablós” riport)	93

Minden napi közérzetünk

*„Kicsit szomorkás a hangulatom máma,
Kicsit belém szállt a boldogtalanság.”*

E sorokat olvasva, vagy zenei visszacsengése fülekben idézi e dal aktuális hangulatát, vagy a szomorkás hangulat miatt rossz a közérzetünk. Ki ne emlékezne erre a dalra, melyet először Németh József énekelt 1965-ben. A dalnak közérzetünkre való hatása több éven keresztül töretlen volt. Énekelte Vámosi János és Záray Márta kettős, majd Németh Lehel, mint a magyar Frank Sinatra és legújabban – 2021-ben - a Kispál és a Borz együttes. (a szerző – Szenes Iván).

A közérzetre koncentrálva, óhatatlanul e dal jut eszünkbe, akinek szomorkás a hangulata – a közérzete.

Közérzet a testi, egészségügyi, kedélyre kiható általános állapot. Igen a közérzet. Életünk olyan része, mint a levegő vétel. Mert ugye lehet jó a közérzetünk, de lehet rossz is. De azt is mondhatjuk olyan általános, se jó, se rossz. Aztán ha tovább boncoljuk a közérzetet megállapítható „családi” közérzet, „baráti” közérzet, „rokon” közérzet, vagy éppen „szerelmi” közérzet, vagy éppen, ahol dolgozunk a „munkahelyi” közérzet. A közérzetünkre hatással van a társadalom, a politika, gazdasági helyzet is. Tehát ilyen széleskörű a közérzet. Nem is hinné az ember.

*

*„Kicsit úgy érzem magam,
Mint a durcás kisgyerek,
Akinek elvették játékát.”*

Z. Károly építész egyik kisváros önkormányzatánál dolgozott. Szabad kezet kapott bizonyos építési kivitelezésre, amely a városképhez tartozott. Tervezett ő óvodát, bölcsődét, melyet aztán kiviteleztek. Ezen felbuzdulva megbízták egy emlékmű tervezésére. Ez az emlékmű azt szimbolizálni volt hivatott, hogy a település lakosai ezer évvel korábban telepedtek le ezen a helyen. Nagy vehemenciával kezdett a munkához, úgy érezte ebbe minden építéssel kapcsolatos tudását bele teheti. Dolgozott szorgalmasan, baráti köre, akik értettek az építési dolgokhoz, dicsérték. Aztán jött a nyilvános elbírálás, ahol csak kifogások hangzottak el, nem értették elgondolását. Z. Károly közérzete több napon át az elkeseredésbe torkollott. Nem értette, miért nem értik őt?

*

*„Kicsit szomorkás a hangulatom,
Olyan borús lett a bűbájos világ,
Kicsit elbántak velem,
Na de történt már ilyen.”*

N. Péter 12 éves, N. Ferenc 8 éves és a kis N. Lacika 5 éves- Ők hárman testvérek, egy kis faluban laknak. Édesanyjuk takarítónő az iskolában, apjuk N. Péter pedig alkalmi munkából szerzett elhanyagolható jövedelmével járul hozzá a családi kiadásokhoz. Sajnos ez a jövedelem nagyon időszaki, és amikor N. Péternek a kezébe leszámolják a keresetét, az irányt mindig a kocsma felé veszi. Későn ér haza, aztán jönnek a szóváltások, jelenetek, fenyegetődzések. A gyerekek már rettegnek ezektől a napoktól. N. Péteréknél ilyen a családi közérzet. S. János és T. Tamás elmondhatja most harminc évesen, hogy már óvodás koruk óta barátok. Ez természetes is, hiszen együtt jártak az iskolába, egy osztályba. Mikor végeztek azt a középiskolát választották mind a ketten, ahol aztán villanyszerelőként, illetve ácsként végeztek. Ez a két szakma meghatározta további barátságukat. Vállalkozók lettek, együtt dolgoztak, a két család is összejárt a nősülés után. Gyerekeik együtt fociztak az udvaron, még az esti tábortüzes

szalonnasütés is közös volt, jókat beszélgettek, szerették egymást. Ez olyan jó baráti közérzettel eltelt időszak volt.

N. János 40 éves, barátja T. Zoltán 38 éves. Egy faluban laknak, reggelente, amikor munkába mennek közös buszjárárral közelítik meg a kisvárost, ahol dolgoznak. N. János egy olyan munkahelyen dolgozik, ahol apró transzformátorokat gyártanak híradási eszközökhöz. T. Zoltán pedig egy olyan kft-ben tevékenykedik, ahol villamossági eszközöket gyártanak. Ők tudják, hogy a munka során sokféle konfliktus éri a dolgozókat, ezeket túrni kell, vele kell élni, vagy tagadod, vagy elfogadod. Ez nem más, mint a munkahelyi közérzet. Ez aztán vagy jó hatással van a dolgozóra, vagy éppen menekülni kényszerül. Ebben az esetben N. János munkahelye kiegyensúlyozott, jó a kollektíva, mindent megtudnak oldani, érdemes itt dolgozni, a boríték hó végén elég vastag. Ezzel szembe T. Zoltán munkahelye csupa izgalom, szinte minden változik, semmit nem lehet kiszámítani, a főnök rettenetesen akarnok. Na, most egyértelmű a kérdés, hol jobb a munkahelyi közérzet?

*

„A szívem harag nélkül gondol rád.”

Cs. Ferenc húszéves lett. A család egy nagyobb ünnepséget kerekített e jeles naphoz. Meghívták a baráti körhöz tartozókat, meg pár jó, kedves ismerőst is. Aztán ez a kikerekített összejövetel majd nem olyan lett, mint egy lakodalom. Szólt a zene, táncoltak is. Cs. Ferenc

egy darabig csak ült az asztalnál, aztán egy kicsit késve beállított egy házaspár, két lányával, de hoztak egy barátnőt is. Elnézést kértek, hogy ezt a bizonyos S. Sárikát is magukkal hozták, vendégségben volt náluk. Nem is volt ez baj, hiszen Cs. Ferencnek nagyon megtetszett ez a lány. Fel is kérte táncolni. Beszélgettek, aztán egész este csak egymást figyelték, egymás közelébe voltak. Az esti eltávozás után Cs. Ferenc arra a megállapításra jutott, hogy ez a lány nem közömbös számára. Aztán napokon keresztül nem tudta kivenni fejéből S. Sárikát, aki olyan széplány volt, hogy ilyet még sohasem látott. Szerelmes lett. Aztán ahogy teltek a napok, mindig a lányra gondolt, az okos telefont egy percre sem tudta letenni, mert az sms-ek pillanatok alatt váltották egymást, borzalmasan sok mondanivalójuk volt egymás számára Ezt nevezik szerelmi közérzetnek, még ha így sohasem mondták ki.

*

*"Gyere, gyere, drága cimborám,
Gyorsan vigasztalj."*

U. László eddig megélt közel ötven évet. Sajnos az utóbbi öt év borzalmas volt számára. Ugyanis az orvosok a modernkor időszakában egyre gyakrabban előforduló betegséget állapították meg nála, rákot

a tüdőjében. Csak csodálkozni tudott a siralmakon túl, hiszen életében egy szál cigarettát sem szívott el, sohasem. Aztán mikor a kórházi kezelések után haza engedték, a napok úgy teltek el, hogy a közérzete egy-két napig elfogadható volt. Aztán olyan napok következtek, hogy a fájdalomtól nem tudott semmit csinálni. Nem volt elegendő a levegő, pedig a felesége az ablakot is kinyitotta, de az oxigén nem akart a tüdőjéig eljutni. Borzalmas napokat élt át, a közérzetét nem is tudta meghatározni. Pedig hívta a barátját, hogy elkeseredésében vigasztalja, de talán ez sem segített.

*

*„Lehet, összeroppanok már,
Gyere, gyere, gyere drága jó gitár.”*

T. Tamás egy kis városban született, a Csabai utcában. Ott cseperedett fel, ott lett felnőtt férfi. Ahogy most vissza emlékszik, ott lakot nem messze tőlük az anyai nagymama. Az apai pedig két faluval arrább. Volt egy nagybátyja, az Szeged környékén lakott, volt egy nagynénje, aki Dunántúlra költözött. Amikor most visszatekint, emlékszik az anyai nagypapa halálára. Akkor olyan tíz éves gyerek lehetett. Ez a nagypapa gazdag volt és a rokonok számítottak az örökségre. A közjegyző összehívta az egész családot, felbontották a nagypapa végrendeletét és az ügyvéd felolvasta. Lett is nagy öröm, sírás, megátkozódás a hallottak alapján. A nagypapa alaposan elbánt a rokonsággal, aztán voltak, akik megsértődtek, mások többé nem is beszéltek egymással. Ezt nevezhetjük olyan rokoni közérzetnek, mert, ahogy teltek az évek, mindig visszatértek erre az ügyvédi felolvasásra. Nem akartak engesztelődni.

Ők aztán nem ismerték Sarvaas Bingé belga orvos megállapítását, miszerint – „a rossz közérzet valami negatívát, rosszat jelent – a szervezetünk jelzése arra, hogy tegyünk már végre valamit, másszunk ki a gödörből. Esélyt kapunk általa a fejlődésre.”

*

„Kell egy igaz dal,

Amitől a panasz hamarosan odébb áll.”

A társadalom, amelyben élünk, nem mindegy hogyan működik. A társadalmi viszonyok ugyancsak szerte ágazóak, de egyfajta összhangnak jelen kell lennie, hogy a társadalmi közérzetünk megfelelő legyen. Az állampolgár jól érezze magát. Igényeit a társadalmat irányító hatalom kielégítse, az összefüggések jól és harmonikus biztonságban működjenek.

*

Napjainkban egy különös, régóta nem tapasztalt közérzet fogságába estünk. Ez a háborús közérzet. O. Sándor most töltötte be a 88. életévét. Megdőbbenve ül a fotelba és nézi a tévé adását. Amikor úgy 14 évesen túljutott a II. világháború borzalmain, el nem hihető megnyugvás kerítette hatalmába. Ilyen többé ne legyen! – sóhajtozott fiatal gyerek fejével. Aztán eltelt több mint hetven év és ismét itt ez a régi közérzet. Nem változott semmit Háborút akar mindenképpen. A hatalmi vágy a felekben jelen van. Persze nem tudom logikusan megmagyarázni, hogy az oroszoknak miért kell egy nagyobb terület, hiszen van bőven. Az ukránok sem különbek a „Deákné vásznánál”. Aztán itt van ez a háborús közérzet, az ember békét szeretne, nyugalmat. Nem tudja, kiben bízhat meg, mi lesz ennek a vége.

Az embernek ezen kívül is sok gondja, baja van, nem kellene még ezzel tetézni.

„Tudom, hogy moslék ez a világ, de ne loccsantsanak minden nap, többször a tányéromba Önállóan is el tudom látni magamat rossz közérzettel.” – írja Szilvási Lajos író.

*

„Kicsit szomorkás a hangulatom máma

Olyan szokatlan a boldogtalanság,

Kicsit megrázom magam,

Ugye minden rendben van,

Újra emelt fővel nézek rád.”

Láthatjuk, az ember közérzetét milyen sokféleképpen lehet borzolni, vagy éppen jóvá tenni-

„Egy ember akkor is lehet boldog, ha semmije sincs és látszólag semmi oka a boldogtalanságra. (...) A boldogsághoz nem kell semmi rang, se vagyon, se kényelem. A boldogsághoz egy valami fontos, a tartós, jó közérzet.” – mondja Jean-Pierre Montcassen” – aki nem más, mint Cselenyák Imre, magyar író.

Erő gyűjtés, kortól függetlenül

Közismert az alábbi párbeszéd:

-Na, jössz velünk? – kérdi a társaság egyik tagja.

-Ma nem! Majd holnap! Addigra erőt gyűjtök.

Tulajdonképpen nem fizikai erőről beszélünk mindig. Az erőhöz tartozik a szándék is. Akarok csinálni valamit, vagy sem? Tehát elhatározás. Ez a kezdet, elhatározom, hogy holnap takarítok, elhatározom, hogy megtanulom a történelmi leckét, elhatározom, hogy felásom a kertet és így tovább, sok-sok elhatározás, erő gyűjtés a tényleges megvalósításra. Egy mondás szerint: -„Az emberekből legtöbbször nem az erő hiányzik, hanem a hit, saját erőjükben.”
Összegezve: - Megtudom csinálni, vagy sem?

*

K. Péter, akit focista berkekben csak „Csucusu”-nak becéztek, jó középcsatár hírében állt. Minden mérkőzésen rúgott egy gólt. Eredményes focistának tartották. Az NB I kilencedik fordulóján történt, hogy a hatvanadik percben egy támadás során az ellenfél védőjétől olyan rúgást kapott a bal lábára, hogy hordágyon kellett kivinni a pályáról.

Kórházba került, meg kellett műteni a lábát. Az első időben nagyon mérges volt a tréner, okolta, hogy jobban vigyázhatott volna. De most, így kiesik egy jó darabig. K. Péter, a „Csucusu” csak töprengett a kórházi ágyában, hiába okolják, ő iparkodik meggyógyulni. Ez a gyógykezelés sajnos lassan ment. A csapat ezt követő két mérkőzésen vereséget szenvedett. Az edző még mindig mérges volt. De ahogy „Csucusu” gyógyulni kezdett, majd úgy másfél hónap után a pályára is kiment, kezdett megbékélni a helyzetével.

Könnyű edzést diktált neki a segéd edző. Először nehezen ment, de aztán a folyamatos terhelés után, kezdte visszanyerni régi formáját. Gyűjtötte erejét az újabb mérkőzésekhez.

Három hónap után volt az első mérkőzése, melyen két gólt is rúgott az ellenfélnek. Sikeres volt az erő gyűjtés, a felkészülés.

*

K. Kató néni és V. Piroska egy utcában laktak. Mind a ketten házasságban voltak. Három ház választotta el a portájukat egymástól. Történt egyszer, hogy a P. Julika néni, aki olyan szószátyár, fecsegő

asszonyként élt a faluban, pletykálni kezdett V. Piroskáról. Azt mondta, hogy a téaszben van egy fiatal srác, traktoros, ezzel szokott takarmányért kijárni a mezőre. Aztán itt-ott megpihennek. V. Piroska mindig kipirult arccal érkezik vissza a telepre. Ezt a Mende-mondát hallotta K. Kató néni és elmondta V. Piroskának. Na, aztán ebből lett a baj, Piroska nagyon megharagudott V. Jolánka nénire. – Törődne inkább az ő dolgával. Majd elkapom én azt, cafkát! – bízatta önmagát. Gyűjtötte erejét, nem akart csak úgy neki rontani. Pedig megérdemelné.

Történt aztán elment tojásokért a falu végébe. Fűles kosárba hozta a tojásokat, volt vagy harminc darab. Pont a kocsmá előtt futottak össze P. Julika nénivel és kérdőre vonta. Ebből aztán egy nagy kiabálás, veszekedés keletkezett. Egyik nő sem hagyta magát. A nagy kiabálásra a kocsmából kijöttek a férfiak. A veszekedés addig fajult, hogy V. Piroska maga elé vette a fűles kosarat és a benne lévő tojásokat, jó célzással, meglévő erejével a pletykás nő fejéhez vagdalta. A férfiak üdvívalgásba kezdtek és drukkoltak a győztesnek. P. Julikanéni állt egy darabig, aztán elfutott és heteken keresztül nem látta a faluban senki.

*

A politikai pálya, nincs kikövezve, tele van buktatókkal, kátyúkkal, amelybe, ha belelépnek, nehéz onnan kikecmeregni. Zs. Károly pártot alapított, jobbító szándékkal. Elképzelte, ha sikeresek lesznek, még a parlamentbe is bejuthatnak. Tehát volt erő, lendület. A soron

következő választáson nyolc jelölttel el is indultak, de vereséget szenvedtek.

Ezt követően hónapokig nem is lehetett hallani róluk, mintha megszűntek volna. Egyszer, olyan egy év elteltével Zs. Károly pártelnök nyilatkozott a sajtóban, hogy most erőt gyűjtöttek, felkészültek.

Csendben voltak egy darabig, majd előrukkoltak új programjukkal és várták a választást. Az újonnan állított jelöltek sem hozták meg a sikert, úgy értékelték: - nem volt jó a felkészülés, az erő gyűjtés, mert a sikernek pedig ez az alap feltétele.

*

Z. Ágota általános iskolás kora óta sportol. Az atlétika a kedvenc sportja, a hármas ugrás. Ebben van valami olyan mozdulatsor, amelyet megcsinálni elég nehéz. A hármas ugrás a nevében is három, egymást követő ugrást jelent, persze nem kicsit, hanem nagyot. Z. Ágota mondja: - Előttem a homokos hosszú ugrógödör, az elején a dobbantó léccel. Nekifutsz, teljes erővel, összpontosítással. A bal lábadat a dobbantó lécre helyezed, futás közben. Dobbantasz, elrugaszzkodsz, repülsz a levegőben, aztán leteszed a jobb lábadat, már a homokba, ellököd magad, következik a második ugrás. Ismét a balláb, dobbantás, elrugaszzkodás és repülsz, leérkezel a jobb lábaddal. Itt a vég, a megrepült táv az eredmény. Z. Ágota eddigi eredményei olyan közepesek voltak. Elhatározta az őszi bajnokságban megmutatja, mit tud. Szorgalmasan edzett, az ugrásokat vagy ötvenszer elismételte. Érezte erőt magában. A verseny napján könnyűnek, de erősnek érezte magát. Mikor az ugró pálya elejére lépett, összpontosított, erőt gyűjtött és nekifutott. Valóban hármat ugrott, de ez a három ugrás, csúcsot jelentett.

*

Az „erő” gyűjtésről átvitt értelenben is szoktunk beszélni. – Miért nem veszel magadnak egy biciklit? Nem kellene gyalog járnod – kérdezték S. Pált. Válasz: - nincs „erőm” hozzá – és kezével mutatta a pénz hiányát.

Így kezdte S. Pál, amikor döntött a feleségével, hogy ebben a faluban építenek egy családi házat. Pál mutatta is kezével az „erő” hiányát, amely számok szerint huszonöt millió forint, ha ő, meg a rokonok is besegítenek. Kölcsönt is vettek fel az OTP-től, hogy bővüljön az a bizonyos „erő”. S. Pál is belevetette magát az építkezésbe. Kiásta a ház alapgyödrét, betonoztak, keverte a maltert, hordta a mestereknek a téglát. Ezt csinálta három hónapon keresztül. Nem érzett fáradtságot. Reggel mikor felkelt fittnak érezte magát. Egy vezérelte, holnapra állnak a falak. Kész lesz a betonkoszorú és jöhetnek az ácsok, hogy tető alá hozzák megálmodott házukat.

Másra nem is tudott gondolni, abban a hitben élt, az erejével mindent eltudott intézni, mert az jelen volt az építkezés folyamán.

*

N. Nándor bácsi korban már túl volt a nyolcvanon. Három éve, hogy megözvegyült, ötven évi házasság után. Nagyon rossz volt elveszíteni a feleségét, de ha már ezt róttá rá a sors, viseli türelemmel. Eddig minden hónapban egyszer kiment a temetőbe, vitt egy kis virágot Jolánka néni sírjára. Egy kis időt eltöltött a sírnál, aztán haza ment. Sajnos az utóbbi időben, úgy érzi, mintha kiment volna az erő a lábából. Ezt onnan vette észre, hogy kerül-fordul a lakásban és

mindjárt ülni kívánczik neki. Így hol konyhában, majd a szobában üldögel. Ezen eset miatt már a temetőbe sem tudott kimenni, legalább is, nem mert elindulni. Lelkiismeret furdalása is lett, Jolánka néni biztosan várja őt.

Elhatározta, erőt gyűjt és kimegy a temetőbe. Ez az erő gyűjtés több hétig is eltartott. Volt, amikor azt érezte, most kitudna menni, készült is, befűzte a cipőjét, aztán mégis egy széken találta magát.

Egyik reggel vidámnak és erősnek érezte magát. Döntött, elindul. Buszra szállt, majd gyalogolt. A virágot elhelyezte, beszélgetett egy kicsit Jolánka nénivel, majd irányt vett hazafelé. Olyan fél úton járt, amikor rátört a fáradtság, elfogyott az ereje. Összeszorított fogakkal ért haza. Fohászkodott, kérte a teremtet, ne haragudjon rá, de ez az út nagyon nehéz volt. Arra gondolt, Jolánka néni is látta ezt és biztosan megbocsájt neki, ha egyelőre, otthon marad.

*

P. János feleségével és leányával egy harmadik emeleti, három szobás lakásban laktak. Több mint tíz éve költöztek ide. A lakás egy részét felújították, szépítették. A lakáshoz tartozott egy pincehelyiség, elég nagy alapterülettel. Ez adott helyet az élet során feleslegessé vált, mindenféle vacaknak, nagy mennyiségben.

A lányuk közel volt a harminchoz, amikor úgy döntött, elszakad a szülői kötelékből, önálló életet akar kezdeni. Ehhez persze egy lakás is hozzá tartozik, az albérlet csupán átmeneti megoldás lehet. A véletlen úgy hozta, lehetősége nyílt egy kis garzonlakás megvételére. Persze pénze nem volt annyi, hogy abból ki lehetett volna ezt a kis lakást fizetni. A feleség döntött: - Eladjuk ezt a lakást, apáddal mi elférünk

egy kisebbbe, ami az eladási árból, meg a kisebb lakás vételéből még marad, azzal segítünk!

Tehát áruba bocsájtották lakásukat. Így fel kellett készülni a majdani költözésre. - Fent a lakásban a bútorokat, azt majd visszük az új helyre, de a pince lomjait, azt már nem! – mondta a feleség. – János, neked az lesz a feladatod, hogy pincét ürítsd ki!

Jánosnak ettől a perctől fáj a feje, mit is csináljon, hogyan szabaduljon meg attól a sok kacattól. Napokon keresztül gyűjtötte erejét. Először csak úgy nézelődött, turkált a holmik között. Sokszor órákat töltött a pincében. Aztán jelentkezett egy vevő. Jánosnak cselekednie kellett. A kacatok egy részét esténként széthorda a környező házak előtt kitett kukákba. A nagyobb darabokkal azonban nem tudott megbirkózni. Fogadott egy fuvarost, aki jó pénzért elszállította a maradék lomot. Jánost ez a lomtalanítási folyamat nagyon kifárasztotta, pedig minden reggel erőt gyűjtött, de ez valahogy mindig szerte foszlott.

*

Unokám, Omárka most tíz hónapos. A szobában egyelőre mászik, de azt olyan erővel tudja csinálni, hogy pillanatok alatt már a szoba másik sarkában van. Az utóbbi napokban arra lettem figyelmes, hogy oda mászik a rácsos kiságyához, majd felkapaszkodik, erőt gyűjt és feláll. Onnan nézelődik. Én, mint nagypapa, nyolcvanöt évesen, ülök a fotelben, nézem az unokámat és arra gondolok, erőt kellene, gyűjtenem, hogy elmenjek arra a bizonyos helyre, ha szükségeltetik. Abban vagyunk azonosak, hogy mindkettőnknek a járáshoz, erőt kell gyűjteni.

Amit hiszünk, amit nem, ahol tévedünk

A **hiedelmek**, végig kísérik az embert egy életen át. Gyerekkorban a felnőttek mindig mondják azokat a hiedelmeket, melyeket ők is megtanultak szüleiktől, nagyszülőktől. Ez egy tévesen alkotott vélemény. Nézzük csak meg egy párat és véleményezzük is. *Késsel nem szabad tejet kavarni, mert véreset ad a tehén.* (késsel valóban nem lehet, nem illik a tejet kavarni). *Aki rálép a kenyér darabra, éhséget hoz.* (ez a kenyér tiszteletére alakult hiedelem. A kenyérnek sohasem volt az ember bővében, hogy azt csak pocsékolhassa. Ha kenyér volt, akkor szinte minden volt.) *A házba belépő látogatót le kell ültetni, nehogy elvigye az álmot.* (alapvető udvariasságra valló hiedelmes figyelmeztetés). *Újév napján pénzt ne adj ki, mert egész évben fizetel.* (óvatosan figyelmeztet, légy takarékos és vigyázz a javakra, pénzre). A hiedelem sokszor babonás jóslatokban jelenik meg. *Ha az asztalon feldől a sótartó, veszekedés lesz.* (a sótartó csak úgy magától nem szokott eldőlni. Valaki véletlenül, vagy éppen készakarva eldönti, ez bosszúság, nehéz feltakarítani és ez veszekedésbe torkollik.)

Ha Medárd napján esik, akkor 40 napig esni fog. (ez inkább egy régi, hosszú, több éves megfigyelésen alapszik. Mi van akkor, ha mégsem esik? Valószínű nem működött jól ez a hiedelem vagy a tényleges éghajlati időjárási viszonyok nem tették lehetővé az eső megjelenését. *Ég, tüzel az arcom, valahol szapulnak.* Ehhez csatolnám a következő hiedelmet: *Ha a jobb tenyere viszket: pénzt kap, ha a bal, pénzt ad ki.* (egyszerűen levonható az a tény, hogy mindenhez valamilyen hiedelem

fűződik. Arról már nem is akarok beszélni, hogy ezek a mindenki által tudott hiedelmek, az évek során, emberről emberre átvéve elferdülnek, megváltoznak. Én például úgy tudom, akkor kapok pénzt, ha a bal tenyerem viszket. Hitttem benne és néha bevált. A hiedelmekben van olyan is, amely kedvezményeket ad, mellyel megmagyarázzuk, ma miért nem csinálunk semmit. - *Kedden nem jó mosni, mert véreset tojik az aprójószág.* – *Pénteken nem jó semmit kezdeni, mert szerencsétlen lesz az ember.* – *Szombaton nem jó fonni, mert a rosszak elviszik az orsót.* (van benne egy csomó rafináltság – ezért nem kellett a szomszédba menni.)

A hiedelmek széleskörű tárháza arra is jó volt, hogy mindenre, mindenkor találtak elfogadható magyarázatot. – *Ha csuklik – emlegetik valahol.* – *Ha fedetlen fővel tavaszi esőre kiáll, gyorsan megnő a haja.* – *Aki ball lábbal kell fel az ágyból, az a nap szerencsétlen lesz.* (ez olyan magyarázat, melyet aztán a nap végeztével, mindenre ráhúzhatjuk, az egy érvet adó hiedelmet. – *Ha csillag fut le az égről, valaki meghal.* (ez a hiedelem értelmezése augusztusban, a csillaghullások idején, nem derülátó hiedelem. Még azt is hozzá kell tenni, ez is megfigyelésen alapszik, a legtöbb haláleset tavasszal vagy éppen ősszel van.

A hiedelmek, melyek babonákkal is vegyültek, így aztán mindenre volt elfogadható magyarázat.

A **mítosz** görög eredetű, a beszéd, az elbeszélés során jön létre. Az emberi kultúra, vagy éppen vallás, folyamatos alakulásáról szól. A mítoszokon keresztül próbálják megmagyarázni a világ keletkezését. Ezekben a történetekben mindig a jó legyőzi a rosszat. Minden ideális,

még akkor is, ha közben történnek rossz dolgok. Vallási mítoszokban a végítélet után, ismét paradicsomi állapotok lesznek. Ezeket a „történeteket” elbeszéljük, ismételten és mindig másképpen mondjuk tovább. Azonban egy vezérfonalat azért követnek. Így alakult ki a finn mitológia alapján elbeszélt Kalevala – eposz. De ilyen a zsidó-keresztény hagyomány alapján kialakult szentírás, maga a Biblia is. Azt híhetnénk, hogy napjainkban már nincsenek mítoszok. Tévedünk, mert a mai, modern kor is, az elbeszélések alapján teremt mítoszokat. Ezek azonban kulturális, vagy éppen üzleti célokat szolgálnak. Ki ne ismerné azt a mítoszt, melyet egy amerikai színésznő – Marilyn Monroe – köré font a sajtó, a színészvilág, vagy éppen a politika.

Ha emberekről beszélünk, szoktuk mondani, hogy **téveszmékben** él. Ez a helyes gondolkodástól eltérő gondolkodás, ennek szabályaival meg nem egyező nézetek vallása, vállalása. Ezek az eszmék, nevükben is benne foglaltatik – téveszmék.

A téveszme sajnos betegség. Ez inkább a felnőtt korban vagy éppen idősebb korban alakul ki. Nem bizarr jellegűek, sőt a mindennapi helyzetbe ágyazódnak be. Fokozataira lásunk példákat:

S. K. mindig, úgy érezte, valaki követi. Ment az utcán, lopva hátranézett. Távolban jött egy kalapos ember, biztosan őt követi. Ettől zavart lett, nem tudta, gyorsítsa lépteit, vagy természetes lassúsággal, csak lépkedjen a járdán. Szinte már félt kilépni az utcára.

T. F. most értesült arról, hogy egy új lány dolgozik mától az irodában. Barna hajú, szemüveges volt, kissé esetlen, de a reggeli kávéfőzést rábízták, mivel többieknek ehhez már senkinek nem volt kedve. T.F. tetszését nem nyerte meg a szemüveges lány, bizalmatlan volt irányába. A kávéját nagyon óvatosan itta, mindig attól félt, hogy valamit beletesznek esetleg megmérgezik.

Zs. K. rendszeresen elment férje munkahelyére. Nem a portán várta, távolabb egy mellékutcában, de a kijáratot jól lehessen látni. Aztán amikor Zs. K. kijött az utcára és elindult – úgy mond – haza felé, a feleség titkon követte. Ki akarta deríteni, hová megy. Meggyőződése, hogy megcsalja, a szeretőjéhez megy. A megfigyelések többször megismétlődtek. Az eredmény, rendszeres veszekedés volt, otthon, ahol az asszony felelősségre vonta.

U. T. harminc éves, még hajadon hölgy. Szép vörös haja van, alakja remek. Egy ÁBC-ben pénztáros. Az utóbbi időben egy ismeretlen férfi zaklatja. Már többször talált a posta ládájában levelet, melyben az a bizonyos ismeretlen férfi szerelmet vallott neki. A leveleket még az elején elolvasta, de már az utóbbi időben egyszerűen összetépte és kidobta. Pár nappal ezelőtt telefonon hívta, aztán a telefonálás rendszeressé vált. U. T. idegessé vált, nem tudta mitévő legyen. Már azon gondolkodott, hogy feljelentést tesz zaklatás miatt, a rendőrségen.

A. F. abban a kis faluban már ötven éve lakott. A szomszédjával nem volt semmi baja. De, amikor az meghalt és a veje költözött a szomszéd házába, egy csapásra minden megváltozott. A jó viszony, rosszra fordult. Kezdődött azzal, hogy az őszi kert szántásánál A. F. úgy látta, hogy az ő telkéből a vej elszántott harminc centit. Ezt már nem hagyhatta szó nélkül. Ebből aztán folyamatos veszekedés keletkezett. Bosszantották egymást, apró fű csomókat, gazokat dobáltak át, kölcsönösen egymás kerítésén. A. F. megelégtelt és a bírósághoz fordult. Tárgyalást tárgyalás követte, mindenki a maga meggyőződését védte.

B. T-t, nemrég nevezték ki csoportvezetőnek a nyomdában. Először nem volt semmi gond, csak később derült ki, hogy B. T. olyan parancsoló rendszert alakított ki maga körül, hogy nélküle az üzemben nem történhetett semmi. Saját személyét helyezte mindig előtérbe.

Z. G. hetvenéves asszony volt. Meghalt a férje és a lakásban egyedül maradt. Abban az emeletes házban később azt vette észre, vagy úgy minősítette, hogy vele nem törődnek. Ha felmossák a folyosót, előtte nem. Azt érezte, őt kiközösítették. Mintha őt félre tették volna. Volt, aki nem is köszönt.

A téveszmék, tévhitek sokaságát, nem is lehetne felsorolni, a példák is csak kiragadottnak mondhatók, az érzékelés végett.

A világegyetem alaptermészete az összetartozás - koherencia

A fogalmat vizsgálva, meg kell állapítanunk a koherencia nem személyiségi vonás, hanem a személynek saját magával és a világgal szemben tanúsított és átélt beállítottsága. Életszemlélet, amely segíthet nekünk abban, hogy a nehézségekkel és szenvedéssel járó élethelyzetek és életesemények után is, biztonságban érezzük magunkat.

Mind ezek után, úgy érezzük, hogy élni érdemes, még ha sokszor nem is, túl élvezetes. Ez teremti meg azt az érzést, hogy mindenkor, otthonra lelünk a világban

*

Napjaink ipari, mezőgazdasági, élelmiszeripari termelése, óriási járulék anyagot termel, mondhatnánk azt is, hogy szemetet. Az ipar és a mezőgazdaság járulékos hulladékai részben ugyan feldolgozásra kerülnek. De az élelmiszeripari termelés, rengeteg olyan csomagoló anyagot szállít termékeivel, amely már elárasztja környezetünket. A szemetet ugyan elviszik a háztartásokból, közben olyan hulladék mennyiség keletkezik, melynek nem teremtették meg a helyét. Gondoljunk például arra, hogy egy háztartásban milyen és mennyi szemét keletkezik.

Elromlik a tv, mosógép, kenyérpírító, CD lejátszó. Feleslegessé válik, bútor, ruha, stb. Lehetne sorolni és most az a kérdés, hova tegyem, mert már nem kell senkinek? Az utcai kuka mellé nem tehetem, nem fér belé a kukás autóba a rekamié. Nincs rá egyértelmű válasz!

Azt azonban tapasztaljuk, járva, kelve az országban, hogy a vasút melletti övezetben, utak mentén, mindenfelé hegyekben áll a fenti kidobott eszközök, Aki kiakarja dobni a „szemetet”, nem válogat. Óvatosan nappal, vagy éppen éjszaka elszórja, ahová csak tudja. Út mellett, erdőben, folyóba és az emberi lelemény ennél fantáziadúsabb. Aztán milyen a környezet? Erről ne is beszéljünk, vagy talán meg kellene teremteni egyfajta, úgymond kohéziót. Tehát minden összetartozzon. A gyártott tv szállításra felhasznált doboza, vagy a sörös doboz, az üdítő italok úgynevezett újra hasznosítható flakonjai. Ezek az összetartozások egymást erősítő folyamatok legyenek. Aztán

nyugodtan kirándulhatunk, nem találunk szemetet, szép lesz a környezet és nem szennyezett a levegő.

*

Z. Zoltán, aki 24 éves, számítógép programozó, már nagyon szeretett volna megismerkedni egy komoly lánnyal. Eddig a diszkóban, vagy éppen baráti összejövetelen a sors mindig olyan lánnyal hozta össze, akivel nem sikerült egy tartós kapcsolatot kialakítania. Tisztában volt azzal, hogy még fiatal, sok minden az életében még előtte van, de igazából otthonra vágyott. Már nem a csavargás érdekelte, a számítógép nagy kihívást adott számára, a programozás pedig a csúcs volt. Ezzel akart foglalkozni, minden mást félre tenni.

Úgy szokták mondani, ha valamit nagyon akarsz, az nem mindig sikerül. De, ha egy kicsit lazítasz, nem feszülsz meg, amit akarsz, bekövetkezik. Így történt Zoltánnal is. Moziba váltott jegyet és a mellette lévő székre egy lány ült. Nézték a filmet, és amikor vége lett, megismerkedtek. Ezt követően többször találkoztak, beszélgettek, érdeklődési körük is kezdett egymáshoz közelíteni. R. Gabi, aki 21 éves volt, felnőtt gondolkodásról adott számot Zolinak. Érezte itt történnie kell egy olyan valaminek, amire már vágyott. A lány az egyik találkozás után felhívta a lakására.

Amikor Zoli belépett Gabi lakásába egy koherens látvány fogadta. Ott minden olyan szép, rendezett volt, minden a harmónia szerint összetartozott. Egy igazi otthon volt. Zolinak Kozma Imre atya szavai jutottak eszébe: „Minden azon múlik, kitudjuk-e kifejezni, megtudjuk-e értetni a másikkal, hogy összetartozunk. Ha igen az ember élete kikerekedik, egész lesz, azaz egészséges.”

*

A koherencia, összetartozás fogalmát rosszul is lehet értelmezni. Példa erre Marie Clarence magyar író sarkos megfogalmazásának

gyűjteménye: „BKV bérlettel, nem vehetsz tapizást,/ mozi jeggyel nem vehetsz első csókot, /hotel szobával, nem vehetsz romantikát, / gyűrűvel nem vehetsz hűséget, /gyerekekkel, nem vehetsz, családot, / az évek számával, nem vehetsz összetartozást.”

A fentiek senkit nem jogosítanak arra, egymást erősítő összetartozásról beszélhessünk.

*

Napjainkban eléggé elterjedt együttléti forma a társas kapcsolat. Vagyok én, vagy te és összeköltözünk és élünk békében, boldogságban, Vagy ennek a fordítottja, házasságot kötünk és nyitottan éljük életünket. Szily Nóra televíziós műsorvezető, újságíró erről úgy vélekedik: „Összetartozás lehet papír nélkül: nem összetartozni is lehet, papírral.”

*

T. Ferenc erdész volt abban a kis Nógrádi faluban. Az erdő volt mindene, úgy ismerte a terület fáit, ami hozzá tartozott, mint a tenyerét. Mindent észrevett, ami az erőben történt, vagy éppen változott. Az idei tél valahogy mást hozott az erdő életében. Eljött az ősz, csend lett. Az emberes hónapok pedig meghozták a hideget. A falu kis házainak kéményei pedig elkezdtek füstölni, hideg lett, fűteni kellett.

Amint járta az erdőt ebben az időszakban is, azt vette észre, hogy hol itt, hol ott egy karvastagságú fa, álló magasságban elfürészelve. Csak a csonk maradt a helyén. A kezdeteknél fa lopásra gondolt, mondván majd többször ki fog jönni és elkapja a fatolvajokat. Sajnos ez az igyekezete nem járt sikerrel, így együttműködést szervezett meg a helyi polgárőrséggel. Ez a civil szervezet segítette a fatolvajok elkapásában. Ez a koherens, együttműködés eredményezte azt, hogy a tolvajok kézre kerültek. Rafináltak voltak, mert akiket megcsíptek a lopáson, azok mind a szomszéd faluból származtak.

*

Életünk legkisebb működő „sejtje” a család. De hogyan jön létre ez a „társadalmilag is nagyon fontos sejt”? Úgy, hogy két ember, egy fiú és egy lány megismerkednek, összeházasodnak, gyerekeket szülnek, nevelik őket, együtt élnek. Ez a család, két ember kohéziója, őszinte kapcsolat, szív és elme együtt működése.

A jó házasságról, erről az összetartozásról több neves író és költő vallott már. Paeli Suutari álnévű magyar író szerint: „A házasság egy

olyan oázis, amelyet a beszélgetés patakja éltet.” A francia költő – Paul G  raldi – szerint: „A házasság az egyedüli hi  nytelen kaland.”

*

Z. Károly villanyszerelő, aki most harmincöt éves és jelenleg használt autók eladásával, kereskedésével foglalkozik. Az üzlet jól megy, eléggé nagy a p  rg  s. T  z alkalmazottal dolgozik együtt. Kell ennyi ember, mert a vevők a telepen szemlélik az autókat, ehhez kísérő kell, mégpedig olyan, aki   rt az autókhoz. Aztán olyan ember is kell, aki megbízható és próbaútra elviheti a vásárlót, hogy kipróbálja az éppen nem eléggé szimpatikus járgányt, amelyből majd egy kis ráfordítással, „csoda” autót varázsolnak.

Ebbe a körforgásba került bele egy ismeretségi találkozás után T. Tamás, aki autószerelő és negyvenöt éves, tapasztalt „r  ka” ezen a t  r  leten. Kölcsonös, őszinte bizalom alakult ki közöttük, egyfajta kohézió. A cél a használt autók forgalmának bonyolítása, megfelelő haszn reményében, amely mindkettőjüknek fontos, cél, elképzelés.

Darnel Christian   lnev   magyar filozófus szerint: „A világegyetem alaptermészete az   sszetartoz  s. Minden összefügg mindennel. Nincs k  l  nv  lts  g.

*

A társadalom a legérzékenyebb a koherenciára. Ugyanis, ahhoz, hogy egy társadalom megfelelően, vagy jól működjön egy nagycsomó, szervei közötti, összeegyeztethetőségre van szüksége. Józan „paraszi” ésszel bárki felfoghatja, hogy a társadalom megfelelő működéséhez, megfelelő irányítás szükségeltetik. A gyárak, üzemek, gazdaságok eredményesen termeljenek, áruikat értékesíteni tudják. Befizessék az államnak (társadalomnak) amit elő írnak a törvények. Meglegyen a különböző szervek működéséhez szükséges pénzügyi fedezet. Az állampolgár pedig ehhez úgy járul hozzá, hogy munkát vállal, dolgozik, adót fizet. Ő maga is hozzájárul a társadalom működéséhez. Ahhoz, hogy működjön az oktatás, egészségügy, a kultúra és minden egyéb, a jobb közérzet kialakításához. Ez nem más, mint a társadalmi koherencia, csak így nagy vonalakban.

*

A kisváros egyik sokak által, munkavállalói szempontból kedvenc munkahely egy Kft volt. Neve nem is lényeges, elektromos készülékekhez gyártottak alkatrészeket. A termelés annyira felfutott, hogy rendes körülmények között a kívánt mennyiséget, csak tólórák elrendelésével tudták teljesíteni.

Ment is ez egy darabig, mert a munkavállalónak jó volt, még ha napi tíz vagy tizenkét órát kellett ott tölteni, de a hó végi borítékban jól jött a többlet pénz. A vezető, G. Gábor szorgalmazta a túlórákat, mert csak így tudták a most már külföldre is szállítandó mennyiséget elállítani. Z. Ferenc főmérnök, aki józan gondolkodó ember hírében állt, beleegyezőleg irányította a termelést. Egy idő után az alkalmazottak körében a kifáradás jelei mutatkoztak. Sokan kiléptek a Kft-ből,

csendesebb helyet keresve. Ez a konfliktus állandó feszültséget jelentett, tenni kellett valamit, hogy a folyamat nyugvó pontra kerüljön. Egyre többször tapasztalták az alkalmazottak, hogy a főmérnök a főnöknél van, órákon, napokon keresztül. Aztán végre megszületett a döntés. A főnök és a főmérnök koherens álláspontot alakított ki abban, hogy a Kft-nél ne legyen gyakori túlórázás. A döntés összefüggő, összetartozó intézkedéseket kívánt, hogy a régi mederben működjön a szövetkezet. Olyan legyen, mint egy otthon, hová szívesen jönnek a dolgozók.

Az otthonteremtés képessége nem csak fizikailag, hanem lelkileg is jelentős. Ez a képesség eredendően meghatározza az élet, nehézségeivel szembeni megküzdő hatékonyságot.

A tavasz (szerteágazó, sokféle) fuvallatai

Maga a tavasz olyan időszak, amely az élet újra indításával, pezsgésével sok-sok eseményt magába foglal. Ahhoz, hogy ebben eligazodjunk, szedjük sorjában ezen időszak eseményeit.

Az év 365 napból áll. A további felosztás szerint 12 hónapból. Majd 4 évszaktól, már, mint ebben a sorrendben, tavasz, nyár, ősz és végül a tél.

A tavasz

A tavasz a mérsékelt öv, egyik évszaka. A trópusú éghajlaton nem létezik. Tavasszal felélénkül az élet, virágba borulnak a növények, kizöldülnek az erdők és a mezők. A Föld északi féltekéjén március, április és május, még a déli féltekén a szeptember, október és november a tavasz hónapja.

A csillagászati tavasz a napéjegyenlőségtől a nyári napfordulóig tart, tehát az északi féltekén közelítőleg március 21 – június 21, a déli féltekén pedig közelítőleg szeptember 23 – december 21 közé esik. Ilyenkor lassan emelkedik az átlag hőmérséklet, szeszélyessé válik az időjárás. A költöző madarak általában ilyenkor térnek vissza költő helyeikre.

A tavaszról a költők szoltak a legszebben. Szabó Lőrinc: „Tavasz” című versében írja: /„Mi ez?” – kérdezte a Vén Rigó,/ „Tavasz!” – felelte a Nap./ „Megjött?” – kérdezte a Vén Rigó,/ „Meg ám!” – felelte a Nap./

József Attila „Tavasz van! Gyönyörű!” Sorai, pedig így szólnak: „/Tavasz van, tavasz van, gyönyörű tavasz / A vén Duna karcsú gőzösökre gondol, / Tavasz van! Hallod-e? Nézd, hogy karikázik / Mezei szagokkal a tavaszi szél.”

Csanádi Imre: „Tavasz – ébresztő!” című verse gyerekeknek olyan mondóka féle, amely: „Ébredj új tavasz/ jégtörő sugaras, / gallyat gomolyító / Rügyet rojtosító / mindenféle madarakat/ víg versre tanító”. A vers a tavasz ébresztéséről szól.

Tavaszi szerelem

Ilyenkor tavasszal megújul minden. A szerelem, amely az emberi érzés különös formája, ekkor kezd virulni. Ezt az érzést, állapotot egy francia író, tanár Anna Gavalda így definiálta, közérthetően: „A tavasz a rügyező nyárfákon zsinatoló tömérdék kismadár. Éjjelente a kandúrok

pokoli kornyikálása, a Szajján kergetőző kacsapárok, meg a szerelmesek. Na, már, hogy nem szerelmeseket látsz minden felé. Vég nélküli, csöpögős smárolások, feszülő farmernadrágok, kóbor kezek, foglalt padok.” Ezek a sorok úgy hatnak, mint egy fotó a tavaszról, a szerelemről.

Egy történet: K. István 16 éves volt, amikor egy szőke lányt sodor az élet elébe. Napfényes tavasz volt és különös illat lengte be a levegőt. Ott állt a bolt ajtajában és csak úgy nézelődött. K. István azt hitte vár valakit a lány. Nagyon csinos volt és különös csillogású a szeme, ahogy ránézett. Egy pillantás alatt szerelmes lett és követte a lányt, bement egy emeletes házba. K. István több napon keresztül álldogált a ház előtt, mikor egyszer kijött a lány, nem várt tovább, megszólította. Beszélgettek és ez a beszélgetés még ma is tart, pedig eltelt negyven év, született két gyerekük, de még mindig szeretnek beszélgetni, mintha sosem fogynának ki a mondanivalójukból, néznek egymásra és néha arra a bizonyos tavaszi napra gondolnak, amikor meglátták egymást. Ez tavaszi szerelem volt. Légrádi Gergely író, jogász ezt úgy összegezi: „Ha az ember szerelmes, akkor nincsenek kérdőjelek, akkor minden a helyén van.”

Koranyár

Ez az az időszak, amely a tavasz két félhónapját sajátította ki magának. Ez az április második fele, meg a május első része. Még nincs nyár, csak majdnem olyan. A reggeli langyos idő hőmérséklete, délfelé felszökik a 20 fok fölé. Még nem szűnt meg a szél, mozgásával mindig jelen van. A felhők ritkán, elszórtan mutatkoznak az égen, eső csak úgy

fordul elő, mint a májusi eső, de akkor aranyat ér. Meleg kabátokra már nincs szükség, de még nincs az a nagy forróság, mondhatnánk azt, hogy – majdnem olyan, mint a nyár, de még korai.

Kirándulás

A hét közepén T. Kláriéknél gyűlt össze a kis csapat. Klári sütött négy tepsi sörkiflit, a fiúk meg sört hoztak. Falatozás, sörözés, így folyt a beszélgetés. Zsuzsi kérdezte a Kovács házaspárt: - Mit csináltatok a hétvégé? – Kirándultunk. Mégpedig a Börzsönybe túráztunk- Mondta a férj. – Képzeljétek, így április közepén, csupa napfény. Vidám emberek sokasága. Kismarosról az erdei vasúttal mentünk Királyrétig. Onnan gyalog a jelzett turista útvonalon. Megmásztuk a Magas tax-ot, a Nagy Hideg hegyet és végül a Kopasz hegyet, innen Márianosztra érintésével Szobon kötöttünk ki. Ez olyan nyolcórás gyaloglás. Megérte, a jó levegő, a táj szépsége kárpótolt mindenért. Ez egy jó tavaszi program volt – fejezte be. És igaza is volt, mert Francois Lelord, francia író szerint: „A boldogság egy jó kirándulás gyönyörű, ismeretlen hegyek között.”

Költészet napja

A tavaszi események egyik fontos állomása. Ez a nap Magyar Költészet Napja, minden április 11. Ez József Attila, nagy költőnk születés napja. (meg kell említeni, hogy Márai Sándor író is ezen a napon született, 1900-ban)

Ezen a napon különböző műsorok keretében élő és elhunyt költők verseiből állítanak össze színvonalas műsorokat. Idézzünk néhány költőtől költészeti sorokat. Sarkady Sándor írja versében, hogy a tavasz után mi a fontos a mezőkön. A vers címe: Tavaszváró: „Fuss el, / Február, / Süss fel, / Napsugár, / Szellő kerekedj, / Langyos eső, megeredj. / Árpa, / Búza, / Kukorica, / Cseperedj!”

Weöres Sándor: Tavasz köszöntő – „Sándor napján megszakad a tél, / József napján megszűnik a szél, / Zsákban Benedek / hoz majd meleget, / nincs több fázás, boldog, aki él, / Már közhírré szétdoboltatik: / minden kislány férjhez adatik, / szőkék legelébb, / aztán feketék, / végül barnák és a maradék.”

A példaként felhozott versek, játékosak, jól mutatják a költészet sokszínűségét és így a költészeti ünnep jelentőségét.

Húsvét

A katolikus kereszténységben böjtnek nevezett, valójában „húshagyó” táplálkozási időszak után, ezen a napon szabad húst enni először. Erre utal a magyar „húsvét” megjelölés. A húsvét számos népi hagyományt őriz. Talán a legfontosabb a locsolkodás. Ennek is többféle változata él még ma is. Az igazít a vízzel való locsolásnak mondják, de mostanság a „szagos víz”, a kölni a mérvadó.

Emlékszem gyerekkoromban már előre készültünk és fejben listát is készítettünk, hová kell elmenni, locsolni, ahol széplány van. Néha túlzásba is vittük, mert nem a hímes „piros” tojás száma adta meg a locsolkodás eredményét, hanem a „keresmény”, mert mindenhol adtak pár forintot. Az én időmben csak fémből készült pénz volt a divat. A sikerért még az idősebb néniket is meglocsoltuk.

Május 1

Ezt a tavaszi napot úgy tartjuk számon, mint a munka ünnepét. Fizetett ünnep. Története még az 1800-as évek végéhez, mind kezdethez köthető. 1886. május 1-én az amerikai chicagói munkások vívták ki az ünneppé nyilvánítást. Ausztrál munkások később tűzték zászlójukra a nyolc óra munka, 8 óra szórakozás, 8 óra pihenés jelszava követelést, nálunk ma Nagy Feró dalszövegeként ismerjük. amely már csak olyan „szlogen”.

Nekem a május elseje a kezdeteknél, úgy 1960-as években a felvonulást jelentette. Arra emlékszem, hogy ezen a napon, mindig jó idő volt, teljes napsütés. Újpestről, abból a gyárból, ahol dolgoztam már 8 órakor gyülekezni kellett a Városliget egy távolabb eső részén.

Ott kiosztották a zászlókat, transzparenszeket. Ha jó akarttál lenni a főnöködnél, mindjárt magadhoz ragadtál egy olyan táblát, melyen az „akkori nagyjaink” képe díszelgett és ezt töretlenül vitted is. Néha megfordult a fejedbe, legszívesebben letennéd az egyik sarkon, de ehhez sarok is kellett volna. A május 1-i felvonulás után a kiinduló ponton volt a találkozás, ahol forró virsli mustárral és egy üveg Kőbányai sörrel, fizették ki a sétát meg a cipekedést. Nem hiányzott senki, mert a sör vonzó volt (hiszen abban az időben hiánycikk volt az üveges sör). Talán ezért is maradt emlékezetessé ez a nap, meg azért, hogy jó idő volt, tavaszi idő.

Kányádi Sándor költő szavai szerint, melyet a „Májusi szellő” című versében fogalmaz meg: „Almavirággal / futkos a szellő, / akár egy kócos / semmirekellő”. Ez a május!

Anyák napja

Az anyákról, édesanyákról, világszerte megemlékeznek. A központi érték ebben a napban, amely a világon, más-más napokon van, hogy megemlékezzenek arról az erőfeszítésről, vállalásról, amit az anyák tesznek gyermekeikért. Ez egy óriási erőfeszítés, küzdelem. Ma Magyarorságon ez a nap május első vasárnapja. Ez a nap az emlékezésé, a háláé, melyet virágokkal, kisebb ajándékokkal tesznek emlékeztetéssé.

Gyerek nap

Ebben a tavaszi kavalkádban, az ünneplések sorában már időpontja szerint is, ő az utolsó. mert május végi vasárnapon tartják. Az ENSZ erre vonatkozó határozata mondta ki – 1954-ben – hogy minden évben emlékezzenek meg a nemzetek azokról a gyerekekről, akik rossz körülmények között élnek, fejezzék ki jobbító szándékukat és

támogatásukat. Nálunk ilyenkor színes kavalkádokkal, játékokkal kedveskednek a gyerekeknek.

Kifogyva a tavasz erőt adó ünnepeiből, már a nyárra, a pihenésre gondol az ember. Aztán az a bizonyos három hónap is leszakad a naptáról és helyettük, újabbak következnek.

A szépség, annak varázsa, bűvölete

A szépség varázsa. Ebben a bűvöletben élünk születésünktől, értelmünk nyiladozásától halálunkig, értelmünk elmúlásáig Talán a csecsemő még nem tudja mi a szép, de csodálkozó tekintetét ráveti minden olyan tárgyra, amelyre először csak rá csodálkozik. Aztán édesanyja először gügyögve, majd jól kiejtett anyai nyelvén mondja, hogy: - Nézd milyen szép bögre, szép kanál, szép kis tányér, ez a te szép ruhád, lefekszünk a szép ágyacskádba, szép álmokat, aludjál szépen! A szépségek tárgyai, fogalmai, számára egyre növekszenek, sajnos az ellenkezőjét is meg kell tapasztalnia, de a pontos döntéshez ez is kell, okvetlenül. Majd csak így lehet életünk során a szépséget, annak varázsában élveznünk, megélnünk. Rodin mondja: - *„A szépség mindenütt ott van, nem rajta múlik, hogy nem látjuk meg.”* Ez rajtunk múlik, mert a világ sok-sok szépségből tevődik össze és ez a legfontosabb. Dosztojevszkij is így látja, amikor a felhalmozódott rengeteg rosszat látva, azt írta: - *„A világot a szépség fogja megmenteni!”*

*

N. Péter régi álma valósult meg. Több évi megfeszített munka árán vett egy rozoga tanyát és két lovat. Kiköltözött a városból. A tanyát rendbe tette és a lovakkal foglalkozott. Szerette ezeket az izmos, értelmes, különös illatú állatokat. Elbűvölte a „paripa szépsége.”

*

K. Sándor nem véletlenül lett zálogházi becsüs. Mindig vonzotta az ékszer, a gyöngy, a kelme szépsége. Így legalább, ha már birtokolni nem is tudja, de kézbe veheti, forgathatja. Ilyenkor, addig a percig, amíg ki nem mondja a zálogba vétel összegét, élvezheti e tárgyak, sugározta varázst.

*

F. Ferenc arra sohasem gondolt, hogy belőle egy jó kritikus, esztéta lehetett volna. Ő józan ítélőképességével, érzékével, ehhez élete során összeolvasott ismereteivel, mindig megtalálta egy film, egy kép,

egy regény, egy szobor, egy vers szépségét. Mindig arra gondolt, mennyi szépség van a világon! Ilyenkor elégedett volt és nyugodt.

*

Z. Rozália tanítónő. Egy kis faluban él és az alsó tagozatos nebulókkal foglalkozik. Ő tanítja meg a felcseperedő fiúkat, lányokat ebben a faluban a betűvetésre, a helyes, magyaros szóhasználatra. Szerette a munkáját. Egyszer elgondolkodott, hogy miért is választotta ezt a pályát? A magyarázat annyi volt, mindig vonzotta a magyarnyelv, a szó, az ének, a madárdal szépsége.

*

Sinkovics Imre Kossuth díjas színművész emlékét nagyon sokan, alázattal és tisztelettel őrizzük. P. Katalinnak, mint rajongónak, külön albuma van a művész életéről. Szívesen hallgatja lemezeit, ahol verset mond. Őt mindig elbűvöli beszédének, hangjának, kiejtésének szépsége.

*

S. Zoltán apját tekintette példaképének. Apró gyerekkorától, mindig ott sertepertélt mellette. Nézte, ahogy a disznókat etette, ahogy fejte a tehenet. Vele ment, amikor a földeken szántott, vetett, aratott. Amikor apja élete, kora-őszbe hajlott, természetesnek tartotta, hogy ő folytatja gazdálkodó tevékenységét. Sok nehézség árán, most a saját

nevében műveli azt a húsz hold földet, melyet kárpótlásul megszerzett. Mindig mondta magának, a búza, a gyümölcs, a termés szépségéért, érdemes ezt csinálni.

*

T. Tamás Sopronban végzett, erdőmérnöki diplomát kapott. Szülőföldje a Nógrádi táj, itt ismerkedett meg az erdővel. Apja az erdészethozott dolgozott, egy motoros fűrésszel vágta az irtásra szánt fákat. Ő természetesnek vette, hogy erdész lesz, apja örült a legjobban, amikor a rektor kézfogása után, kezébe vette az oklevelét. Érezte, hogy ettől a pillanattól, élete egybekapcsolódik az erdő, a mező, a táj, a természet, a vidék szépségével. Boldognak érezte magát.

*

P. Teréz édesapja, vette észre, hogy lánya középiskolás korában mennyire érdeklődik az építészet iránt. Ő maga is egy építőipari cégnél volt művezető. Lánya sokszor vele ment munkahelyére, nézegette a készülő házakat. Aztán nem lepte meg, amikor bejelentette továbbtanulási szándékát, a műegyetemre pályázik. - Miért? – kérdezte tőle apja. A válasz annyi volt: - Építészmérnök akarok lenni és szép házakat, lakásokat akarok tervezni, olyanokat, melyekben jól érzik magukat az emberek.

*

Zs. Zsolt teológiai tanulmányokat végzett, már akkor, amikor felnőtt ember lett. Volt eredeti szakmája is, melyet az iskolai tanulmányok befejezése után szerzett meg. Esztergályosként dolgozott egy járműjavító üzemben. Szabad idejében sokat olvasott. Az igaz, a jellemmel kapcsolatos dolgok érdekelték, ami az emberrel, a lélekkel függött össze. Nem lett lelki pásztor, de az ember jelleme, annak alakulása, a lélek szépsége körüli dolgok, történetek továbbra is érdekelték.

*

K. T. László festőművész. Szívesen rajzol, fest, már korán reggel, vagy késő este, blokkfüzetével járja a természetet. Kedvenc évszaka a tavasz és az ősz, mert ilyenkor a környező táj kiváltképpen színes palettáját mutatja. Képeinek többsége is e témakörben születnek. Már volt kiállítása tavaszi és őszi képeiből. Így összegezte festői ars poétikáját: - Szeretem a hajnal, az este, a tavasz, az ősz szépségét. Ecseteim is ezek színeit viszik szívesen vásznaimra!

*

M. Tibor futballbíró. Először, amikor megszerezte a vizsgát, vidéki barátságos meccseket vezetett. A helyszínre legtöbbször busszal vagy vonattal érkezett. Ő ma is izgalommal készül minden mérkőzésre, többször áttanulmányozza a szabályokat, hogy ne tévedjen, ne legyen helytelen ítélete. Így is, néha egy-egy vehemens szurkoló csak így illette: - Hülye a bíró! Néha rosszul esett ez a fajta megjegyzés, de a bíraskodást nem hagyta abba, később már harmad, majd második osztályú meccseken is bíraskodott. Izgalmas mérkőzéseket vezetett, huszonöt éves bírói sípfújás után, megkérdezték tőle, mi volt ebben a jó? Válaszában csak annyit mondott: - Mindig a játék, a verseny szépségében, bűvöletében éltem. Szerettem a focit!

*

Rólunk, emberekről is a szépség jegyében szoktunk – általában – beszélni. Sokszor mondjuk beszédünkben, „az asszony szépsége” elbűvölte őt. De mondjuk ezt férfiről is, „a férfiszépség”-én megütközött. Van női szépség, gyermeki, a leány szépsége.

Részletezni is tudjuk, mert megkülönböztethetjük alakjának, arcának, bőrének, hajának, szemének, természetének szépségét. Ezek a szépség jegyek, részleteiben is elbűvölnek bennünket. A szerelem, pedig a szépség és annak varázsa körül, bűvöletbe is ejt bennünket. Ezt a csodálatos „miliót”, érzést, Rippl-Rónai József festőművész így fejezte ki: - *„A nőt a szerelem nem csak érdekessé teszi, hanem meg is szépíti. A nő akkor szép igazán, ha boldog, és akkor boldog, ha érzi, hogy szeretik”*. Életkorhoz is köthető a szépség, sajnos! Elhangzott már sokszor: - *„Ifjúság és szépség varázsa, egyesült benne!”* Ritkán lehet azonban hallani, hogy valaki öreg korára, még szép maradt. A szépségről negatív értelemben is beszélünk. Elég finom az a fajta megfogalmazás, amikor azt mondjuk róla, hogy látszik a *„női szépség hidegsége”*. A vélemények különböznek: - *„A szépség múlandó!”* – *„A szépség nem tart örökké!”* Karinthy Frigyes szerint: - *„Szépség üres, mint a halottaké, birtokolt szépség, álarc.”* Mikes Kelemen fogalmazása finomabb: - *„A kis Zsuzsinak igen fösvényen osztogatták a szépséget.”*

*

A szépség és annak varázsa, bűvölete a művészetek alapját képezi. Ez megtalálható az irodalomban (külön a prózában, külön a poétikában), a festészetben, a szobrászatban, a zenében, a filmekben, a fotókon és a művészetek más irányzataiban. A legfontosabbakra azért említsünk példákat, még akkor is, ha ez a válogatás némi szubjektivitást tükröz, esetlegesen. Megpróbáltam, de munkálkodásom, eredménytelen maradt. Már csak azért is, mert ez a fajta összeállítás, amely felsorolná a világ legszebb regényeit, verseit, zenedarabjait, festményeit, filmjeit, ez képtelenség. Mindegyikre lehet toplistákat találni, (a világ száz leghíresebb regénye, a száz legszebb verse, a legszebb zeneművek, a legszebb festmények, a leghíresebb és szép filmek, stb.), de ezek mind-mind valóban szubjektívek, és hol van az a tévedhetetlen ítélőképességű ember, aki azt mondaná, ez a szép, ennek van varázsa, bűvölete. Az alkotók közül, akik az ókortól napjainkig sorolhatók lennének, ki legyen benne, és ki maradjon ki? Kérdések sorozata, folyamata. Csak az egyén döntheti el, mi szép, mi

varázslatos. Gillian Laub fényképész megfogalmazása szerint: - „A szépség a lelkedben van, és a nyugodtságodban és békédben nyilvánul meg.”

A jó viszony kölcsönösségen alapul

Ha egy pillanatra elemezni kívánjuk helyzetünket ebben a világban, okvetlen meg kell állapítanunk, hogy kapcsolatok láncolata vesz körül minket. Mert kapcsolatban áll a szülő a gyerekeivel, azok a testvéreivel, unokaival, bővebben a barátokkal, szomszédokkal, munkatársaival vagy szerelmével. Minden kapcsolatban van egy fajta tényező, amely nélkül rosszul érezzük magunkat – ez pedig a kölcsönösség.

A kölcsönösség adja az egymás iránti szeretetet, megbecsülést, tiszteletet. Az egész életünk magva, közepe a kölcsönösség, hogy tudjuk egymást megszólítani. Mikszáth Kálmán író szavai szerint: „Kölcsönösség az igazság. Semmi sincs ingyen. „Tehát a kapcsolatokért tenni kell kölcsönösen minden embernek. A kölcsönösség elve az egyik leghasznosabb közösségépítő erő!

*

Z. Károly most ötven éves. Nős, van három gyereke, akik közelítik korban kettő, a harminc évet. Közülük ez a kettő gyerek már nős, családos. Van két nagymama, két nagypapa, akik mindenben segítik az unokákat. Z. Károly családjá gondoskodó, szeretetben, kölcsönös tiszteletben és őszinteségben élnek. A családban bármi történik, együttérzéssel viseltetnek az örömeikben, a bajban is. Mondhatjuk ideális család, de hogyan csinálják ezt? Erre a kérdésre egyértelműen lehet válaszolni. Ezek az emberek születésüktől kezdve a kölcsönösség elve alapján jó nevelésben részesültek, jelen van egymás megbecsülése, támogatása, segítése Ezek az építő kockák formálták őket szeretetre méltó, ideális családdá.

*

Ebben a négy emeletes házban tizenkilenc lakás van. Többségében öreg nyugdíjasok. Azok közül is öt lakó özvegyasszony. Jucika a férjével költözött ebbe a házba vagy öt éve. Az évek során jobb viszonyt alakított ki az első emeleten lakó Marika nénivel. Ez kölcsönös szimpátia alapján kezdett működni. Először akkor beszélgettek, amikor Jucika jött hazafelé a boltból. Marika néni mindig

a véletlen folytán kint állt a folyóson, lakása ajtajában. Aztán egy idő után behívta a lakásba Jucikát, ott folytatódott a beszélgetés.

A beszélgetés támaja kezdetben az ebéd volt. Nem arról, hogy ki, mit főz ma, hanem a szociális étkeztetés során egy közös konyháról, hozták – mint nyugdíjasoknak – mindkettőjüknek, naponta az ebédet. Történt aztán hogy Jucikának és a férjének az ebéd hozás idejében el kellett utaznia. Marika nénit kérték meg, hogy vegye át ez ebédet. Tudni kell még azt is, hogy Marika néni közel volt a nyolcvanhoz, vizenyős lábaival alig tudott közlekedni a lakásban. Még a boltba sem tudott elmenni, ezt tapasztalva Julika, szólt a férjének, ha megy a boltba, kopogjon be Marika nénihez és vegye fel a „rendelést”. Ez aztán szükség szerint folytatódott. Aztán ebből a kölcsönösségből mind a ketten jól jártak, mert a naponta adódott gondok – ebéd átvétel, bevásárlás – bizalommal zajlott, a szükségletnek megfelelően.

*

Ez az újság már a fejléc részében közli, hogy nem politikai folyóirat. Mégis a mai napi szükséglet során ki kívánczik az emberből az orosz-ukrán háború kapcsán, hogy a felek nem törekszenek, vagy csak egyoldalú ez a törekvés, hogy a keletkezett borzalmas tragédiák sorát lezárják és kölcsönösségi elvek alapján, egyességet kössenek, amely nem más, mint a béke. Ezt a békét pedig kölcsönösen be is tartsák az ott élő népek békessége, nyugalma érdekében. Sajnos az esély jelenleg minimális, a támadó fél egyelőre még a szándékát sem hajlandó kinyilvánítani. Csak a remény, az emberi józanész diktálhatja a megnyugtató befejezést.

*

Sz. János kőműves, építő mester és T. Ferenc ács már régóta barátok. Ez a barátság még iskolás korukban kezdődött és folytatódott a szakközépiskolában is. Mikor végeztek mind a ketten önálló vállalkozásba kezdtek. Ment, megyegetett mindkét vállalkozás, de valahogy nem volt benne húzóerő. Sok volt a vállalkások között az üres járat. Valahogy jobban kellett volna megszervezni a munkákat, így csak külön-külön bajlódtak a dolgok megoldásában.

Egy véletlen történet mégis megváltoztatta vállalkozásaikat. T. Faluban, amely közel volt egy nagyvároshoz, építési telkek kialakításába fogott az önkormányzat. A polgármester jól döntött, kapósak lettek ezek a házhelyek, mert közel volt a város és a település egy szép hegyes vidék ölében terült el. Sz. János és T. Ferenc egy közös, kivitelező vállalkozást alapított. Felfogadtak embereket és sorban építették az új házakat. Ebben a vállalkozásban mind két fél egyenrangúvá vált, hiszen csak kölcsönös bizalom alapján működhet megbízhatóan. A városi ember pedig nyugalomra, jó levegőre vágyott, kiköltöztek a közeli városból és ennek hatására sorba épültek az új házak.

*

R. Irénke és V. Sándor között nagy volt a szerelem. Oly annyira nagy, hogy szinte nem tudták egymás nélkül a napjukat elképzelni. Az udvarlás időszakában még az is elfordult, mivel nem egy faluban laktak, hogy szombaton, mikor kevés busz járt, V. Sándor gyalog tett meg tizenöt kilométert, hogy láthassa Irénkét és legalább egy pillanatra megfoghassa a kezét. De aztán ettől a pillanattól eltelt pontosan harminc év. Még együtt vannak, de csak úgy. Már megszokták egymást, de azért V. Sándor szívében néha azért megdobbán a jó érzés Irénke iránt.

Az asszony nem sokat törődik a férjével. Elhanyagol mindent, Néha-néha főz egy levest, de ezt sem azért, hogy a férje kedvébe járjon. Pedig V. Sándor többször kedveskedik a feleségének, az pedig észre sem veszi Így a kapcsolat egyoldalúvá vált, a kölcsönösség eltűnt kettőjük életéből. Pedig tudhatnák, hogy kölcsönösség nélkül nincs boldogság. A történet sajnos szokványos, sokan élik életüket ebben a formában.

*

T. Ferenc és V. Sárika már negyven éve házasok. Boldogan élnek, van két gyerekük. A nagyobbik, a lány már fejnél van, most várják első unokájukat. A családhoz tartozik Sárika édesanya, az anyós, akit T. Ferenc is nagyon szeret. Szereti, mert az együtt élés során olyanná vált, mint az anyja lenne. Sajnos az élet tele van buktatókkal, így ők is elérkeztek egyhez. Az anyós hirtelen beteglett és nem telt bele pár hét, már a temetést kellett szervezni. V. Sárikát mélyen érintette anyja halála, amely nem volt közömbös T. Ferenc számára sem. Együttérzésüket fejezték ki, kölcsönösen vigasztalták egymást Úgy éltek, mint átéreznék Vas Gereben író szavait: „Mindenben van valami kölcsönösség, így a fájdalom kisebb lesz, ha ketten viseljük.”

*

Ma Magyarországon két és félmillió nyugdíjas van. mondhatjuk azt is, hogy minden ötödik ember nyugdíjas. Ezek az emberek vállalták (vagy kötelezővé tették), hogy munkaképes koruk ideje alatt, amíg dolgoznak, munkabérük bizonyos százalékát befizetik az államnak (Nyugdíj Folyósító Intézet). Az állam pedig kölcsönösségi alapon vállalja, ha a dolgozó eléri nyugdíj korhatárt és nyugdíjba megy, havi rendszerességgel nyugdíjat fizet számára. Élete végéig. Még azt is

vállalta, hogy a nyugdíjak emelése, a közben megemelkedett árakat, tehát az inflációt követi. Azonban ez a kölcsönösség nem minden esetben működik a szabályoknak, korábbi megállapodásoknak megfelelően.

*

Az egyetemi oktatásban – pályázatok közbeiktatásával – működik olyan megoldás, mely szerint magyar egyetemi hallgató folytathat tanulmányokat külföldi egyetemeken. Viszonzásképpen – kölcsönösségi alapon más országokból itt tanulhatnak magyar egyetemeken. Ez a kölcsönösség arra is szép példa, hogy az ott, vagy itt tanulmányokat folytató egyetemisták nyelvet tanulhatnak, más megközelítésből sajátíthatják el választott szakjukat.

*

Nem fogalmazzuk meg mindennap, hogy az általános, a középiskola és az egyetem működésében jelen van a kölcsönösség, A tanító, a tanár és a diák kölcsönösen érdekelt abban, hogy a megfelelő szintű oktatás keretében elsajátítsa az iskola típusra adagolt tudás szintet. A tanítónak, tanárnak érdeke, feladata, hogy a diáknak átadja a tudásra vonatkozó ismereteket. A diáknak pedig kölcsönösen az a feladata, hogy megtanulja az ott kapott ismeretanyagot.

*

Faluhelyen elterjed forma a kaláka. Ez azt jelenti, hogy a szomszédok, barátok kölcsönösségi alapon segítik egymást. Z. Károlynak van háromhold szőlője. Nagyon finom, édes fehérbort állít elő a leszüretelt szőlőből. Amikor elérkezik a szüret ideje, kölcsönösen segítenek a szomszédok, barátok a szőlő szüretelésében. Ilyenkor nem csak a szőlő szedése a fő cél, hanem egy közösen elfogyasztott ebéddel tetézik meg a közös munkát, amely sok-sok vidámsággal vegyül el a társaságban. A kalákában való építkezés is közismert a falvakban. A családi házak többsége így épül. Amikor Sanyi építette a házát a rokonság ásta az alapot, betonozott, hordák a téglát a falak felhúzásához. Amikor ebből a kalakából Péter építkezett, ugyan ilyen kölcsönösség alapon segítettek a többiek. Mindenki tudta ma én segíték, holnap nekem segítenek és mind ez a kölcsönösségi alapon működik.

*

Z. Falu nem egy nagy település, de ugyan úgy van a faluban kultúrház, templom, kocsma, óvoda. Az iskola a szomszéd faluban működik, a

nebulóknak sajnos busszal át kell járniuk az iskolába. Ez okozta a gondot. Már többször felvetették, építsenek ide is egy iskolát, hogy a gyerekeknek ne kelljen más faluba járniuk. A vezetők ezt többször megígérték, volt is rá lehetőség, pályázni kellett volna, de ez mindig elmaradt. Itt lépett közbe a falu közössége és elhatározták olyan polgármestert támogatnak kölcsönösen, aki ígéretet tesz egy iskola építésére és be is válja a tett ígértét. O. Miklós építész technikusra esett a választás. Ő tudta, hogy az ígéret szép szó, ha betartják úgy jó. A kölcsönös bizalom alapján O. Miklós kijárta, hogy az óhajtott iskola megépüljön. A mostani szeptemberi iskola kezdést, már itt tartották meg.

Lelkem legyen egészséges és békében éljek

A régi jókívánságok a legfontosabb értékek, melyeket említeni szoktak egy mondás szerint egymás között az emberek: „-Bort, búzát, békességet” – szól a mondás. A békesség, a lelki nyugalom az embereknek, zavartalan, békés együttélést jelent, ahol az a lelki nyugalmat szimbolizálja. Ez annyira fontos az életben, hogy az emberek, szinte bármit megtesznek, azért, hogy megtalálják. Különleges helyekre utaznak, méreg drága pénzen, agypusztító drogot szívnak, mindenféle dolgot kipróbálnak.

Ősidők gondolkodása szerint a békesség teszi a földet lakhatóvá, a felebarátot szeretetre méltóvá, ez ad az életnek értelmet és célt. Régebben ezért úgy üdvözölték az emberek egymást: „- Békesség néked!”. Ezzel a lehető legjobbat kívánták egymásnak.

Az igazság az, hogy ebben a világban nagyon kevesen vannak, békességben önmagukkal. A legtöbb ember rengeteg stresszt, aggodalmat, feszültséget cipel.

„A lelki egészség ismérve az a képesség, mellyel idejében szembe tudunk nézni válságainkkal” – írja Murgan Scott Peck amerikai pszichiáter. Ehhez pedig békesség kell, nyugalom, kiegyensúlyozottság.

*

T. Tibor, amikor elvégezte az egyetemet, nem mintha nem tudta volna, hogy hova szeretne majd tartozni. Építész oklevelet kapott, hívták is többfelé. A hívogatások, állás ajánlások sok mindennel kecsegtettek. Lehetett közte válogatni. Volt egyszerű munkalehetőség, de volt olyan is, amelyik gyorsabb sikereket, nagyobb anyagi lehetőségeket ajánlott. Tehát, könnyű lett volna elcsábulni, de T. Tibor latba vetett minden megoldást és a döntése szerint olyan megoldást választott, ahol már korábban „dolgozott”, mint gyakornok. Megismerte a munkát, mit kell csinálni és a közösség is összetartó volt. Úgy érezte lelkileg is a legmegfelelőbb számára. Amikor döntött, tényleges megnyugvás kerítette hatalmába. Mondhatnánk azt is, mintha eszébe jutott volna Rudolf Stenier osztrák filozófus megállapítása: „semmi sem ápolja jobban a lelki élet egészségét, mint az igazi gondolkodás.”

*

Z. Károly befejezte a középiskoláit. Apja leültette a szobába és azt mondta: - Fiam, most úgy beszélek veled, mint férfi a férfival. Felnőtt lettél, a szülő kötelező feladata eddig tartott. Nem mintha nem támogatnálak ezután is, de döntened a magad sorsa felett, neked kell. Mégpedig úgy, hogy lelki békéd, egészséged mindig rendbe legyen.

Z. Károly megfogadta apja tanácsát. Szakmát tanult, villanszerelő lett. Bizonyítvánnyal a kezébe munkát vállalt egy építőipari cégnél. Új lakásokat építettek Budapesten. Huszonöt éves korában megnősült, apja örömeire született két fiú unokája. Felesége óvónő, házat építettek a városhoz közeli faluban. Most ünnepelte családi körben harmincötödik születésnapját. Nem panaszkodik semmire, kiegyensúlyozottságban él, úgy érzi lelki egészsége rendben van. Ha valami baj bekövetkezik, az akadályokat mindig könnyedén veszi.

*

Thomas Stephen Szasz, magyar származású, amerikai pszichológus szerint: - „A lelki egészség nem valami olyasmi, amit készen kap, vagy amire rátalál az ember. Sokkal több valami, olyasmi, amit meg kell teremteni magunknak.”

*

Szanatóriumban találkozott Zs. Júlia óvónő és K. Katalin fodrász. Mindkettőjüknek a tüdőjével volt gond, közös szobát kaptak. Így kénytelenek voltak beszélgetni és a hosszú ott tartózkodás során életükről is elmondani több dolgot.

Kezdődött azzal, hogy Zs. Júlia, aki harminc éves volt, férje Péter egy irodában dolgozott, mint bérszámfejtő. Egy közös gyerekük volt, egy kislány, aki még iskolás. K. Katalin már idősebb volt, túl a negyvenötön, két fiúgyermek édesanyja. Férje, Sándor mozdonyvezető. A sok beszélgetés során arról esett szó, hogy a férjek mit csinálnak szabad időjükben, ha van egyáltalán ilyen. K. Katalin az idősebb jogán kezdett erről beszélni. Elmondta, hogy a férje a hosszú szolgálat után nagyon szeret elvonulni. Nem a kocsmába, hanem a háznál van egy műhelye, ott szerel, megjavít mindent, de sokat segít neki a házi munkában is. Kiegyensúlyozott házasságban élnek.

Zs. Júlia sok közbe kérdéses során mesélte el, hogy az ő férje, a Péter az irodai munka után mindig a szabadba vágyik. Szeretne horgászni, de ezt csak nagy veszekedések árán engedi meg neki. Legyen otthon, ne csavarogjon a haverokkal egy tó körül, ahol néha a kifogott halakból halászlével vendégelik meg horgász társaikat, meg iszogatnak. Ebből fakad mindig a veszekedés. Néha már a kenyértörés gondolata is megfogalmazódott bennük, de valahogy helyre biccentek a dolgok.

Zs. Júlia nem ismerte Moldova György írónak azt a mondását: „a magány lelki egészségünk része, nem szabad együtt maradni olyan partnerrel, aki ezt nem engedélyezi számára.”

*

H. Ferenc körzeti orvos egy kis faluban. Három település tartozik hozzá. Ennek megfelelően van megszervezve a rendelés idő, az orvosi ellátás. Ez azt jelenti, hogy szinte, a nap minden percében ugrásra kész, ha hívják, autóba vágja magát és megy. Orvosolja a bajt, meg gyógyítja. Ezt a munkát mindjárt az egyetem elvégzése után ebben a kis faluban kezdte. Szerette a munkáját, kedves és figyelmes volt.

Minden beteg egyforma volt számára, a gyógyítás pedig a fő hivatás. Ezt Sigmund Freud úgy fogalmazta meg, hogy: „A lelki egészségnek két kritériuma van, képesség a munkára és képesség a szeretetre.”

*

H. Ferenc az egyik falusi iskola tantestületében dolgozott, mint testnevelő tanár. Már elmúlt harminc éves, de alakján jól látszott, hogy elvekben is hű szakmájához. Ő elvben is az volt, hogy az embernek vigyáznia kell fizikai egészségére. Sportolni, mozogni kell. Ismerte Éber Jenő belgyógyász főorvos mondását: „A beteg testben többnyire beteg vagy megbántott lélek lakozik.” Tehát, vigyázni kell egészségünkre. Fontos elvnek tartotta a mozgást, a pihenést, az alvást, hogy a szervezete megfelelően regenerálódjon, képes legyen az újabb kihívásoknak megfelelni, azokat teljesíteni. Ha mind ez rendben van, akkor reggel, ha felébred, az az érzés keríti hatalmába: – Minden rendben van, készen állok a feladatok elvégzésére, kiegyensúlyozott, boldog vagyok.

*

T. Kovács István építési vállalkozó, most indult neki a vállalkozásának. Sok gond és probléma volt, hogy beinduljon a munka. István, aki már több mint negyven éves, nem olyan rugalmas, nem tudja a gondokat gyorsan és áttekintő módon megoldani, kezelni. Töpreng, sokszor napokig, mi legyen a döntés. Aztán ha hazamegy, viszi magával a gondokat. Ebből aztán sokszor veszekedéssé fajulnak a dolgok. Három gyerek, két fiú és egy lány, csak hallgatja, a szülők perlekedését. Sokszor már maguk is úgy vannak, jobb lenne elmenni ebből a családból. Szorongóvá váltak, zárkóztak lettek. Milyen gyerek lesz, aki így éli meg fiatal korát? A kérdésre, íme, Berente Ági

író, életmód kutató válasza: - „A felnőttek problémái mindig átragadnak a kicsikre, sőt még a kamaszokra is, ezért az első, amit tehetsz gyermeked egészségéért, hogy teszel a sajátodért. Testi és lelki egészségedért egyaránt. Egészséges szülő képes csak egészséges gyereket nevelni.”

*

P. Zsuzsa eléggé lazán végezte el a gimnáziumot. Egyelőre a továbbtanulás gondolata is idegen volt számára. Az első munkahelye egy kerületi önkormányzatnál kezdődött. Először olyan fuss ide, fuss oda megfoghatatlan munkaköre volt. Kezdetben nem is volt ebből gondja, de ahogy teltek az évek, azt tapasztalta, hogy a körülötte lévő kollégák valamilyen formában tanulnak. Elhatározta, ezen változtatni fog. Önszorgalomból elkezdett felkészülni egyetemi felvételire. Mindjárt a jogi pályát választotta. Elképzelte, biztosan jó ügyvéd lenne belőle, vagy ha döntenie kellene egy bűnöző elkövetett bűnesetéről, biztosan igazságos döntést hozna.

A kezdetekkel nem is volt baj, amit a középiskolában nem tanult meg, próbálta behozni. Bizonyos tárgyakból még különórát is vett, aztán a felvételi vizsgán megfelelt, felvételt nyert. Elindult a tanulás, közben rájött, hogy ismeretei hiányosak. Próbálta bepótolni, de ez annyi fáradsággal járt, nem bírta erővel. Elég sok pótvizsgával elbicegett a második évfolyam végére. Leült és gondolkodott, most mit tegyen? Döntött: - abba hagyja az egyetemet, nem nekivaló ez. Jó darabig kísértette a döntés helyesége, igen vagy nem. Aztán megbékélt önmagával. Összegezte ezeket az éveket. Körültekintő ésszerűséggel kellett volna megítélnem magamat. Nem lett volna szabad, ilyen magas célt kitűzni, de ha már így alakult, az a bizonyos ismeretanyag, melyet közbe szerzett, nem bánta meg, nem okolta érte önmagát.

*

Z. Ferenc szállítási művezető egy építési vállalatnál. Ötven tehergépkocsi az állomány, ötven sofőrrel kell naponta bajlódni, mert van közte sok értelmetlen ember. Építőanyagokat szállítanak egy nagy építkezéshez. A munka úgy van megszervezve, hogy mindennap annyi anyagot kell a helyszínre vinni, amit még az nap be is építenek. Egy eléggé szűk helyre építenek egy tizenöt emeletes házat. Z. Ferenc tudatában van annak, hogy a munkát precízen, pontosan kell megszerveznie, semmi lazaság. Ez bizonyos feszültséggel jár számára.

Konfliktus mentességgel csak úgy tudja ezt a feladatot megoldani, ha ügyel minden részletre. Azt is tudja, hogy ehhez nagyfokú lelki egészségre, egyensúlyra van szüksége. Folyamatosan kell értékelnie saját döntéseit, helyes volt vagy nem. Ami jó volt azt elfogadni és biztosnak lennie abban, hogy jól döntött. A helytelent pedig elvetni. Valószínű ismerte Jakupcsek Gabriella újságíró, riporter mondását: „Az, hogy valaki lélekiekben rendben legyen, ugyanolyan fontos napi tevékenység, mint a sport.”

*

Nem tudja az ember a jelenlegi világban eldönteni pontosan és megbízhatóan, milyen a lelki egészsége, lelki békéje. Bármit is tartogat a jövő, lehetséges aggodalom és félelem nélkül, lelki békében szeretne élni.

Választás, döntés, nem könnyű...

A választás, döntés klasszikus története a krétakör esete. Felidézve: Salamon király híres volt bölcsességéről, igazságos ítéleteiről. Egy napon két asszony jelent meg előtte. Az egyikük a következőt mondta: - Uram, én és ez az asszony ugyan abban a házban lakunk. Nemrégiben világra hoztam egy fiút. Három nappal később neki is fia született. Továbbra is együtt laktunk, mindenki a saját gyermekét gondozta. Az elmúlt éjszaka ennek az asszonynak meghalt a fia. Erre éjnek idején felkelt, s míg én aludtam és nem vettem észre, hogy mit cselekszik, elvette a mellemről a fiamat és a halott gyermekét, fektette oda helyette. Virradatkor vettem észre, hogy nem a saját fiam fekszik mellettem. A másik asszony azonban ellene szólt: - Hazudsz! A te fiad halt meg, az enyém maradt életben. A másik azonban váltig állította, hogy az ő gyermeke az, aki életben maradt. A király végig hallgatta őket és elgondolkodott a történeten. Nagy csönd lett és mindenki várta az ítéletet.

A király ekkor a következőt mondta: - Rajzoljatok egy krétakört a földre és helyezzétek el benne a gyermekeket! A szolgák teljesítették a parancsot. Salamon király ekkor így szólt az asszonyokhoz: - Azé lesz a gyermek, aki a kettőtök közül magához tudja húzni őt, az igazi anyának biztosan nagyobb az ereje. Akkor az az asszony, akinek meghalt a fia,

teljes erejéből maga felé vonta a gyermeket, mert erősen akarta, hogy az övé legyen. A másik asszony azonban megijedt, hogy fájdalmat okoz a kicsinek és elengedte őt. – Inkább lemondok róla, minthogy kettészakítsam! Salamon erre meghozta az ítéletet: - Az az igazi édesanya, aki inkább lemond a gyermekéről, de nem engedi, hogy baja essék. Kapja tehát ő vissza a fiát!

*

„Döntéseinkben, nem pedig a képességeinkben mutatkozik meg, hogy kik is vagyunk valójában.” (Joanne Kathleen Rowling).

*

Már a csecsemő is választásra és döntésre van kényszerítve. Szopik vagy nem? El kell döntenie, vagy az anyamell, vagy a cumi? Mert enni kell, az éhség nagyúr!

*

Az ember élete tele van választással és döntéssel. Gondoljunk bele, megszületünk és kiderül, hogy nemünk fiú, vagy leány. A szülőknek már ilyenkor választani kell pólya, csecsemő öltözék között, mert ugye nem mindegy, hogy Pistire vagy Pannira mit adunk. Aztán választani kell Pistinek, Panninak nevet. Lehet, hogy a szülők szívesebben neveznék Zsombornak vagy Viviennek. Aztán cseperedik az ember, elkezd járni, óvodába, iskolába. Ki kell választani és döntenie, hogy hova járjon, ami neki és a szülőknek is megfelel. Ha eddig eljutott, az már olyan tizennégy év. Itt jön még egy választás és döntés, középiskola vagy szakma? Ha megvan a szakmunkás bizonyítvány már korábban, ha diplomát szerez, akkor később jön, állást kell keresni, választani és döntenie. - Én szobafestő leszek! Én orvos! Egyedül sem élhet az ember, társas lény, tehát kell, hogy párja legyen. Ha ez is megvan, akkor jön a nagy kérdés, hol lakjak? Választani kell a lehetőségek között (albérlet, bérlet, lakásvásárlás, építés), aztán döntés: - Mit bírunk el, milyen feltételekkel? Aztán jönnek az utódok, és a folyamat kezdődik előlről. Ebben a folyamatban az is benne van, hogy az ember ezt a választást, ezt a sorozatot időnként „elnapolja”,

nem választ semmit, vagy éppen mindig választ és dönt, de rosszul. Azt mondják, ez is benne van a pakliban! Az igaz, de az lenne a legjobb, ha mindig a leghatékonyabbat tudnánk választani és döntéseink is mindig a legjobbak, lennének. Ehhez kell felkészülés, bölcs látásmód és nem utolsósorban, szerencse!

*

„Az ember filozófiája nem szavakban fejezhető ki a legjobban, hanem a döntéseivel. Hosszú távon mi alakítjuk magunkat és az életünket is! A folyamat csak a halállal ér véget. És a döntéseink teljes mértékben a saját felelősségünk.” (Eleanor Roosevelt)

*

A VÁLASZTÁS. Nagybetűvel írva. Ez a választás, az a bizonyos választás, amikor a választópolgár, választ. Választ pártot, képviselőt, politikust, reményt, fejlődést, jobb életet, magasabb életszínvonalat. Mi alapján? A kampányban elhangzott ígérek vagy szimpátia alapján. Természetesen ennek az ígéretnak, hihetőnek, elfogadhatónak kell lennie. Ha nem ilyen, akkor a választópolgár más döntést hoz. Ezt a VÁLASZTÁS-T, úgymond négyévenként, a demokratikus elvek alapján, megismétlik. Ilyenkor a választópolgárnak ismét lehetősége nyílik a döntésre. Mégpedig arra, hogy a korábbi döntését megerősítse, megismételje, vagy mást válasszon. Itt van nagy felelősségük a választást ígérőknek, hogy a választás és a döntés lehetőségét, reális elképzelések fémjelezzék. A választások, már, mint a szavazás alapján

történők, sokfélék lehetnek. Van képviselő választás, pótválasztás, küldöttválasztás, érdekesség képen, követválasztás, királyválasztás és pápaválasztás is. A választások módszerükben is eltérhetnek. Beszélünk általános, közvetett, közvetlen, lajstromos, nyílt és titkos választásról is.

*

„Nem az számít honnan indulsz, hanem az, hogy milyen döntéseket hozol arról, hogy hová akarsz végül eljutni.” (Anthony Robbins)

*

T. Zsoltnak és feleségének ötévi házasságuk után született meg első gyermekük. Már a remény is elveszett, amikor az asszony terhes lett. Nagy öröm volt ez mindkettőjük számára. Az apró fiúcska szépen cseperedett, sok örömet szerezve a szülőknek. Két éves kora körül merült fel először, hogy valami baj van a kis Zsoltijával. Orvosnak is megmutatták, a diagnózis annyi volt: - Egy kicsit lemaradt, de majd behozza! A szülői aggodalom azonban nem lanyhult, sőt több orvosnak is megmutatták. Aztán öt éves korában közölték a szülőkkel, hogy autista betegségben szenved. A betegség jelei is egyre jobban kiütköztek. A szülők továbbra is szeretettel halmozták el Zsoltikát. Mindent megtettek érte, hiszen az ő gyerekük. Már tíz éves volt, amikor a feleség közölte a férjével, hogy újból terhes. Dönteni kellett, mit tegyenek? Hosszú vívódás után az elhatározás: - Megszülöm a gyermeket! Az új szülött napjainkra pontosan hét éves, egészséges, vidám kis fickó. A család változatlan szeretettel óvja, félti, mindkét gyermekét.

*

F. István elmúlt tizennégy éves, amikor azzal állt az apja elé, hogy ő szeretne egy hordozható CD lejátszót. Kéri, hogy vegyék meg neki. Nem éppen a legjobb anyagi körülmények között élt a család. Minden fillérnek megvolt a helye. A gyerek nem követelőzött, de apja látta, hogy ez a vágya. Ma már egy ilyen technikai kütyü, nem olyan hatalmas összeg, de mégis számított. Szerencsére apja ösztönös pedagógiai érzéssel rendelkezett és fiának azt válaszolta: - Gyűjtsél össze egy kis pénzt, aztán majd meglátjuk. F. Istvánt egy kicsit lesújtotta a hír, honnan gyűjtsön ő pénzt? Gondolkodott, körülnézett, érdeklődött, és lám, lett megoldás. A környéken, ahol laktak, sok volt a székifű (kamilla). Több zsákkal gyűjtött belőle, megszáráította és leadta a begyűjtőnek. Éti csigát is szedett, jó pár vödörrel. Fél év múlva annyi volt a spórolt pénze, hogy apjának csak pár ezerrel kellett kiegészítenie és megvásárolták neki az áhított CD lejátszót. Jól választottak a lehetséges megoldások között.

*

T. Dezső feleségével egy alföldi kis faluban lakott. Élték megszokott falusi, nyugdíjas éveiket. T. Dezső egy agyvérzésen esett át 75 éves korában, melyből az orvosok választása és döntése alapján aránylag elfogadható állapotban került. Eltudta még önállóan, a felesége segítségével látnia magát. Még két évet élt és aztán véglegesen eltávozott e földi világból. Felesége, Ica néni úgy döntött, amíg

egészsége engedi, itt a faluban, a családi házban marad. Eszébe sem jutott, hogy két lánya közül, valamelyikhez költözzön. Ők már régen családot alapítottak. A sors választása és döntése szerint az idősebb leány, Ibolya a Dunántúlon lakott, a fiatalabb Rózsi szintén a családjával a Nyírségben. Ica néni további élete, rendben, egészségben és elfoglaltságban telt. A 80. születésnapjára az egész család összegyűlt. Ünnepséget rendeztek, tortát is szeltek az után, hogy elfújták azt a sok gyertyát. Az ünnepség után a két leány hazautazott és telefonon tartották a kapcsolatot a mamával, aki naponta eljárt a közelben lévő öregek napközi otthonába. Aztán jött a rossz hír, kórházba került. A kórházi ápolás sem tarthatott örökké, hogy ott gondoskodjanak róla. Sürgetően választani kellett és dönten, mi legyen vele? A két leány még bőven munkaköteles korban voltak. Mivel dolgozni kellett mindenkinek (több okból is), nem tudták a mama otthoni ápolását vállalni. Úgy döntöttek, hogy idősek bentlakásos napközi otthonába helyezik el és a felmerülő költségeket közösen, viselik. Ez az állapot sajnos csak három hónapig tartott. Ica néni a 81. életévében elhunyt. A lányokat hosszú évekig lelkiismeret furdalás gyötörte, kérdezvén önmaguktól: - Vajon, akkor jól döntöttek-e?

*

Zs. Ferenc és K. Tamás szinte az óvodától együtt gyerekeskedtek, együtt játszottak. A csínytevéseket is együtt követték el, a felelősségre

vonás azonban már a szülők döntése volt, amely nem mindig egyezett egymással. Szóval együtt lettek felnőttek is. Egy időben kezdtek a lányok után nézelődni, udvarolni. Elérkezett a párválasztás ideje is. Egy ideig, ők ketten a környék diszkóinak a koronázatlan királyai voltak. Jóképűek, ma úgy mondják: - Jó kiállítású srácok! Válogattak is a lányok között, dúlt a szerelem, a l'amour. Aztán választottak és döntöttek: - Megnősülnek! Még a lakodalmat is együtt, egy füst alatt bonyolították. Azóta eltelt harminc év. Zs. Ferenc négyszer nősült és összesen ezekből a házasságokból van öt gyereke. K. Tamás kiegyensúlyozott házasságban él. Három gyereke van és négy unokája.

*

„A siker nem más, mint egy jó döntés eredménye. A jó döntést, egy tapasztalat előzi meg.” (Anthony Robbins).

*

Mai magyarságunk

Az eredeti felvetés, kérdés az újság részéről így szólt: - Mai magyarságunk. A kérdésre pestiesen válaszolva: - ez nem semmi! A válasz kétoldalú, lehet politikai megközelítésű és lehet emberi, és érzelmi is.

Napjainkban mondhatnánk bátran, nehéz kérdés. Valóban így van, hiszen magyarnak lenni mit is jelent? - „Magunkat akkor értjük meg igazán, helyünket a világban, ha nem csak a nálunk gazdagabb és sikerebb, de a nálunk szegényebb és szerencsétlenebb országok közül megismerünk párat” – fogalmazta meg Soltész Béla társadalomkutató és így, különbségeket tudunk tenni.

*

A magyarok Közép-Európában, a kárpát-medencében élő nép. A magyar nyelvűek száma a világon tizennégy millió. Ebből Magyarországon 9,5 millióan élnek, 2,5 millióan a szomszédos országokban és kb. 2 millióan szerte a világban.

*

Már kicsi korban – óvodás korban – úgy kell nevelgetni, nevelni az apró emberkéket, hogy értékes felnőttekké váljanak. Brunszvik Teréz, magyar pedagógus, az első magyarországi óvodák megalapítója mondja: „Nevelés teszi az embert, és az ember a hazát.”

*

Nemzetek sokasága él a Földön. A nemzet – ebben a magyar is – egy olyan tartós közösség, amely a történelem során alakult ki. A közös nyelv fogja össze, a közös terület, a közös gazdasági élet, a kultúrában való megnyilvánulása és államszervezet tartja egybe.

Az igaz, hogy a magyarságot az elmúlt ezeréves során, sok megpróbáltatás érte, de minden „viharon” túl jutott, szerencsésen. Vörösmarty Mihály írta: - „Megfogyva már, de törve nem, él nemzet e hazán”. Nagy költőnk Ady Endre is felkiáltott: - „Élni fog a nemzet. Amely összetart.”

*

K. Péter, akivel volt szerencsém beszélgetni még 1952-ben, mert akkor tért haza az orosz hadifogságból. Igazi falusi tanító volt, értett mindenhez. Az akkori magyarságról esett szó és ez a történet a mai magyarságnak példaképe lehetne. A láger messze Szibériában volt. Összetereltek ott mindenféle nációt. volt ott lengyel, cseh, német, magyar. Erdőre jártak fát vágni. K. Péter a lágerben sem tétlenkedett. Nagyon jól tudott rajzolni. Ezt egyszer felfedezte egy orosz tiszt és arra kérte, hogy egy fénykép alapján fessen róla egy olajképet. Ez nagyon jól sikerült, aztán más tisztek fényképeiből csinált olajfestményeket. Ez az „üzlet” ott annyira sikeres volt, hogy kapott egy külön helyiséget, már fát vágni sem kellett neki, csak rajzolni, festeni. Aztán kitalálta, hogy a Lenin kép is vonzó az oroszok körében. Sok apró Lenin képet festett, kiengedték a falu piacára, ott eladták és a beszerezhető élelemre cserélték. A lágerben más nemzetiségűek megjegyezték: ezek a magyarok szorgalmasok, nem veszítik el a fejüket, a jég hátán is megélnek.

*

Z. Károlyival egy utazás során hozott össze a sors. Megy a vonat, a szem messzire ellát, az Alföld egyenes és sík összesség. Kértem Z. Károlytól, aki közel van az ötvenhez, falusi gazdálkodó.

- Mondtad, hogy a rokonságból hárman is külföldön élnek. Németország, Svájc a választott életterük. Te nem gondoltál arra, hogy méész majd utánuk?

- Nem! –mondta egyszerűen.

Csak néztem rá és vártam, hogy bővebben is kifejtse választát.

- Én paraszt ember vagyok, ez a hivatásom. Itt születtem, itt lettem felnőtt, itt a családom, ide köt minden.

Mintha Oliver Wendell Holmes szavait vélni hallanám, aki az Amerikai legfelsőbb bíróság társelnöke volt: - „Ahol születünk, ott az otthonunk, az otthonunk, melyet lábunk elhagyhat, de szívünk sohasem.”

*

Magyarágunk nemzeti jelképeinkben is megnyilvánulnak. Március 15. Nemzeti ünnepünk. Szembe találkozom az utcán T. Ferenc ötven éves autószerelővel. Néz rám, kissé csodálkozva, egyelőre nem tudom miért. Aztán kezével megérinti a kabátom hajtokáján kitűzőt, kokárdát.

- Látod nekem nincs. Az utóbbi időben mindig elfelejtem kitűzni.

Látja csodálkozó arcomat, majd folytatja:

- Régebben, gyerekkoromban apám ilyenkor kitűzte a házra a nemzeti zászlót. Volt saját zászlónk, a szomszédnak is. Mostanában ezt hiányolom, nem figyel az ember, csak rohan. Így kopnak meg a szent dolgok.

*

Mi magyarok szeretünk büszkélkedni a magyar konyhával, amely ezeréves múltra tekint vissza. S. Károly egy Dunakanyari étterem séfje. Amit mond, egyszerű.

- Amit itt főzünk, sütünk az finom, ízletes és felséges. Nincs párja sehol a világon. Ettél te már máshol – külföldön is esetleg – olyan paprikás krumplit, amelyet itt főznek? Például csak egyszerű háziasszony, olyan, mint a te édesanyád teszi. Tudod mitől olyan finom? A makói

hagymától, a kalocsai piros paprikától, meg a csabai kolbásztól. Ezek ma már mind hungaricumok.

*

Magyarságunk fokmérője a sport. Sok kiváló sportoló edz, versenyez, itthon és külföldön. Meg is vannak az eredmények.

Pár évvel ezelőtt külföldön jártam. Kérdezték az ottaniak, honnan jöttem. Mondtam talán eléggé rossz kiejtéssel, hogy magyar vagyok. Néztek rám csodálkozva, aztán az egyik kérdező férfinak beugrott és mondta: - Puskás, Puskás! Innentől kezdve olyan nagy volt az egyetértés, hogy öleleztünk, ittunk, a többiek is megkínáltak. Büszke voltam, hogy magyar vagyok.

A művészetek közül magyarságunk kapcsán az irodalmat emelném ki. Nemes és érdekes olvasmányokban lehetett részem.

Olvasási kíváncsiságom kielégítése során. Az Országos Széchenyi Könyvtár készített egy felmérést arról, melyek a legolvasottabb magyar szerzők. Öten kerültek az élre, mégpedig: Gárdonyi Géza: Egri csillagok, Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk, Szabó Magda: Abigél, Jókai Mór: Az arany ember, Fekete István: Tüskevár.

Ugyan nem kaptak Nobel díjat, de büszkék vagyunk rájuk és olvasásra ajánljuk gyermekeinknek is.

*

A mai magyarságunk, amely az elmúlt és átélt események alapján formálódott a miénk. Aki magyarnak születik, az büszke magyarságára. Ezt a történelem során számtalanszor bizonyították is. Lásd 1848-at, vagy 1956-ot. Albert Camus francia író szerint: „A magyar vér oly nagy értéke Európának és a szabadságnak, hogy óvnunk kell minden cseppjét”

*

Az e-mailek Amerika (Benton, Arkansas állam) és Szekszárd (Magyarország) között másfél éve cikáznak, kisebb nagyobb megszakításokkal. A családban Zoli az apa, aki 58 éves, kamion sofőr. Két fia van, Sanyi 29 éves, Pisti 26 éves. Anyjuk Zsuzsi 50 éves, egy pékségben dolgozik. A két srác, apjuk szigorú ösztönzésére szakmát tanultak. Sanyi autószerelő, Pisti villanyszerelő, Zoli a fater, húsz év óta egy bohóm nagy kamionban tölti életének nagy részét és járja Európát. A kis nemzeti zászló mindig ott lobog a kamion motorházának az elején. Bármerre megy, mindenki tudja, hogy a „magyar Zoli” jön a nagy autójával. A két fiú két évvel ezelőtt, úgy döntött, Amerikába utaznak. Apjuk éppen úton volt, amikor értesült a hírről.

Az e-mailek anyja és a két gyerek között cserélődnek. Először arról írtak, hogy rendes munkát még nem találtak, most éppen egy szállodában takarítanak. De bizakodnak. Aztán jött a hír, hogy 90 nap után megkapták a munkavállalói vízumot, ami három évre szól. Ez az időszak látszik biztosnak, az „amerikai álom” valóban csak álom. Aztán egy hónap múlva azt írta Sanyi, sikerült elszegődni egy autószerelőhöz, jól keres.

Az autó itt is autó, csak valamivel nagyobbak. A mester mindig azon csodálkozik, hogy mi magyarok, mennyit tudunk dolgozni, van bennünk büszkeség, kitartás. Sohasem felejtjük el magyarságunkat. Pisti írta, hogy vett egy motort, azzal járja a vidéket, sokat kirándul. A motorjára egy apró rúdra felszerelt egy kis nemzeti színű zászlót. Jól lobogtatja a szél. Ha megáll, megkérdik, honnan jött, sohasem volt konfliktusom magyarságom miatt.

-Jó tapasztalni, hogy magyar vagyok, annak is néznek.

*

Mai magyarságunk igazolására nem hagyhatjuk ki ebből a mai politikai eseményeket sem. Az orosz-ukrán háború sok mindent más megvilágításba helyez át. Magyarságunk abban a segítő cselekedetben is megnyilvánul, ahogy az ukrán menekülteket segítjük, támogatjuk. Igaz ezek az események alakulása is bizonytalan, a kilátások nem kecsegtetők.

*

Állok a buszmegállóban, várom a buszt. Mellém csatlakozik M. János építész, akit régóta ismerek. Vidám, vicces fickó, ezt mutatja ábrázata is. A napi politikára terelődik a szó. Ma az orosz-ukrán konfliktust nem lehet kikerülni. M. János így fogalmaz:

-Láttad azt a Sinkovics filmet?

-?

-„A tizedes meg a többiek”.

Abban hangzik el a komornyik szájából, amikor bejön a kamrából és a befőttesüvegek mögött arcokat pillant meg. – Az oroszok már a spájzban vannak! Ez a mai fogalmazás szerint úgy hangzik: - Az oroszok már „megint” a spájzban vannak!

Megérkezik a busz és felszállunk.

*

A magyarságunk abban is megnyilvánul, ahogy beszélünk. Beszédben, stílusban az a tulajdonság, hogy megfelel a magyar nyelv szellemének, törvényinek, szerkezeti szabályainak. Egy példát szeretnék említeni erre. Közismert és népszerű színészünk Sinkovics Imre beszédében, kiejtésében ezt bizonyította. De még ennél is többet mondott: „Hazát, hitet nem cserél az ember, amiként arcot sem. Mindkettőt őseink hagyták ránk, s a hűség kötelez.”

*

Mai magyarságunk eléggé szerteágazó. Baj azonban, hogy nem mindig vallunk szint, idehaza az utóbbi időben sajnos magyarságunk kissé megkopott. Több figyelmet kellene erre fordítani. Szerencsére idegenben járva büszkén feszítünk, hiszen magyarok vagyunk.

Hatásunk a világra

Egy szerda délután az utcán találkozott K. Nándor és T. Péter. Még iskolások voltak a helyi gimnáziumban, innen az ismeretség. K. Nándor negyvenéves, jogot végzett és most egy kft-nél jogtanácsos. T. Péter fiatalabb, harmincnyolc éves, nagy focista volt a helyi NB. I-es csapatban. Egy súlyosabb sérülés miatt, most a csapatnál olyan segédedző féle.

Üdvözik egymást és a közeli presszóban kötnek ki, egy-egy sör mellett. Lassan indul a beszélgetés, munkahelyről, családról, közérzetről. Aztán egy idő után a politika kerül terítékre. Itt mindketten óvatosan fogalmaznak, akkor is, ha a helyi politikáról, vagy éppen az európairól esik szó. A párbeszédéből az érződik ki, hogy mindketten, kétféleképpen látják a mostani helyzetet. Kicsit bosszankodnak, hogy miért nem úgy vélekednek a magyarokról, mint azt megérdemelnék. Pedig sokszor tettek tanúbizonyságot arról, hogy amit tettek, annak hatásai messze földön is érződtek. Aztán a beszélgetésben mindent sorra vettek, mintha be akarnák bizonyítani egymásnak, hogy igazuk van.

- Mi magyarok tettünk pár olyan találmányt az asztalra, melyet sokan Európában, vagy a világon, nem is tudnak – mondta K. N. – Egy golyóstollat fogva a kezében, ezt egy magyar, Bíró László József találta fel. Kinek jut eszébe, ha ír vele?

- Ez igaz! – tette hozzá T. P. – Vannak nagyobbak is! Ha sorra vesszük, csak ámulunk. Az autókban használt porlasztót, hogy egyáltalán menjen a motor, Bánki Donát és Csonka József, a Helikoptert Asbóth Oszkár, a telefonközpontot Puskás Tivadar, a floppy lemezt, amire írunk a számítógépen Jánosi Marcel.

- Hogy én is mondjak párat – tette hozzá K. N. – Ott van például a dinamó elve, Jedlik Ányos találmánya. Aztán ma nem ihatnánk egy jó borból készült fröccsöt, szintén Jedlik Ányos találmánya nélkül. Ő találta fel a szódavizet.

- Vagy volt, aki feltalálta a gombon a lyukakat – mosolyogva mondta K. N. – Lehet viccelődni, de a tények azok ma is tények. Ilyen például Kandó Kálmán által megalkotott villanymozdony. Hány ilyen szerkezet húzza a vonatokat Amerikában, Kínában, vagy éppen Japánban? Egy Ausztráliában cigarettára gyújtó fickó, tudja-e

egyáltalán, hogy a kezében tüzet adó gyufa, magyar találmány, Irinyi János érdeme.

- Nem is tudom pontosan hány olyan magyar találmány van, amely világszerte ismert – tette hozzá T. P. – Most csak hirtelen, ami az ember eszébe jut, azt említi. Itt kell elnézést kérni azoktól a magyar feltalálóktól, akiknek a nevét nem említjük meg. Nem azért, mert nem tudjuk, csak itt a hirtelen párbeszédben, nem jut az ember eszébe. – Még nem említettük a torziós ingát, amely Eötvös Loránd nevéhez fűződik. Vagy itt van korunk igazi nagy találmánya, már családtagunk is, nem is tudunk nélküle élni, a színes televízió. Goldman Péter Károly fejéből pattant ki az ötlet szikrája. Csak azt nem értem, hogy a nagy ötleteket magyar koponyák hordozták és ahhoz, hogy tényleges valóság legyen, el kell menni külföldre. Így történt ez a színes televízióval, amely a BBC segítségével jött a világra. Vagy Puskás Tivadar telefonközpontja, amely először Amerikában valósult meg. A kézi kapcsolások változata 1879-ben Párizsban, majd 1881-ben Budapesten.

- Miért nem kap megfelelő elismerést itthon az ilyen koponya?

- a kérdést K. N. tette fel. – Valahogy a magyar emberben benne lakozik az irigység, a gáncsoskodás – egészítette ki T. P. – Hány évnek kellett eltelnie, küzdelmek sorozatával, amikor végre elismerték Béres József gyógyszer kutatásait.

- A bűvös kocka, Rubik Ernő találmánya osztatlan sikert aratott világszerte. A kocka mozgását, tekerését, semmiféle hatósági intézkedés, nem tudta befolyásolni! – szögezte le K. N. – Ez így igaz! – helyeselt T. P.

- Beszélhetünk más területekről is. A sportról például. Ebben nagyhatalom vagyunk és hatással a világ sportjára is – mondta K. N. –

Gondolj csak arra a bizonyos 6 : 3-ra a fociban. Az angol-magyar meccs után, mindenki a padlón volt. A legyőzhetetlen angolok KO-t kaptak. Ez olyan siker volt, amelynek fénye ma sem halványul. Engem inkább a vízi sportok érdekelnek, benne az úszás legelőszőr is. Itt is olyan sikereket értünk el, szinte folyamatosan, hogy hatásuk mindenképpen bizonyos. Senki nem tudja elvitatni az öregek eredményeit, itt kell említeni Hajós Alfréd, Gyarmati Andrea, Novák Éva, Kárpáti György nevét. A fiatalabb generációsok közül Egerszegi Krisztina, Gyúrta Dániel, Darnyi Tamás, Cseh László és a maiak közül Hosszú Katinka nevét.

Itt egy kis szünetet tartottak. Ittak sörükből, mert a sok beszéd, az izgalom, hevület, kiszáritja az ember gigáját. Aztán K. N. folytatta:

- Tulajdonképpen mi magyarok, ezzel a kis országunkkal, mezőgazdasági ország vagyunk. Vagyunk, vagy lehetnénk? Ez is kérdés. Mit termelünk, vagy termelhetnénk. A föld, amely „talpalatnyi”, nem sok, de jóra való. Ha megfelelő magot raksz bele, gondozod, öntözöd, biztosan meghálálja. Azon azonban el kellene gondolkodni, hogy mennyi zöldséget, gabonát, takarmányt, húst termelhetnénk. Abból mennyit lehetne exportálni. Jobban ki kellene használni az öntözési lehetőségeket. Két nagy folyónk van, még aszályosabb időkben is van bennük elegendő víz. Én - mondta K. N. – úgy fogalmaznék, lehetnénk „Európa zöldséges kertje”.

- Ezt jól mondod – tette hozzá T. P. – Csak tudod azt is figyelembe kell venni, hogy az a bizonyos klíma katasztrófa a mi mezőgazdaságunkat sem kíméli. Ez a változás arra készíti a mezőgazdaságban dolgozókat, hogy olyan növény fajtákat

nemesítsenek, melyek alkalmazkodni tudnak ehhez az eléggé furcsa, szokatlan, kiismerhetetlen időjáráshoz.

- Igen, ezt a változást minden megsínyli – mondta K. N. –Te tudod, hogy az a szép, kékesszínű búzavirág, kiháló félben van?

- Gyerekkoromban a tarló széleken, sok volt, piros pipacsokkal! – tette hozzá T. P.

- Termelni kell a mezőgazdaságnak, ez tény. Táplálkozni, enni pedig muszáj. Olvastam, hogy a Föld lakossága 2050-re 9 milliárd lesz. Azok pedig felfalnak mindent, még a halakat is kieszik a tengerekből – szögezte le K. N.

- Tehát, nem rózsás a helyzet!

- A mezőgazdaság területén, összességében nem, de bizonyos intézkedésekkel, egyensúlyba hozható! – foglalta egybe K. N.

- És mi a helyzet az ipar területén. Itt milyen hatások érvényesülnek? – tette fel a kérdést T. P.

- A magyar ipar, az igazi, olyan, mint a mesében. Hol volt, hol nem volt! Még szerencsénk, hogy a világ mobilitása igen gyorsan fejlődik. Az autógyártás pedig rohanó léptekkel akarja, benzingőzös leheletével meghódítani az egész Földet. – kezdte K. N. Egy kicsit elgondolkodott, majd folytatta: - Még szerencse, hogy kezd érvényesülni a józan belátás elve. Mert ugye a világ kőolaj készletei is végesek, aztán abból benzin csak egy darabig csöpög. Az elektromos autóké a jövő.

- Nálunk most elég sok márkás autógyár működik, szépen, elosztva a térképen. Ezek a külföldi autógyárak, nem csak a szabad munkaerőt kutatták, hanem azt a szorgalmat, szakmai felkészültséget, amely ebben a büszke magyarban megvan – tette hozzá T. P. egyetértésben.

- Olyan típusokkal büszkélkedhetünk, mint az Audi győri gyára, a Mercedesz Kecskemétre tette telephelyét, az Opel Szentgothárdon székel, a Suzuki pedig Esztergomban. A BMW a kecskeméti gyára mellé még Debrecenben is tért szeretne hódítani – vázolta a jelenlegi helyzetet K. N.

Aztán az autókról kezdtek beszélgetni, hiszen a férfiakat rendre meghódítja az autó, a száguldás, a motor egyenletesen zümmögő zaja. Mérlegelték a típusokat, azok jellemző vonásait, ki, mit szeretne vezetni, saját autójuk helyett.

Egy kis gondolkodás után K. N. némi borúlátással csak annyit tett még hozzá: - A jelenlegi helyzet jó, de meddig? Egyszer telítetté válik a piac és vége a jómódnak!

Most hirtelen csend ült közékük. Külön-külön kezdtek gondolkodni, elmélkedni az elhangzottakról. Aztán pár perc után K. N. rukkolt elő egy magyar sajátos helyzetről, a gyógyvizekről.

- Ez a Kárpát medence, valóban olyan, mint egy medence, melyet alulról fűt a Föld fortyogó magmája. Csak le kell szűrni egy csövet, olyan ezer, kétezer méterre és máris jön a felszínre a forró gyógyvíz.

- Ezek hatásait már régóta ismerik, a rómaiak is, de a törökök is. Budapesten ma is üzemelnek ilyen fürdők. A jelenleg működő huszonnégy fürdőből, tizenhárom gyógyfürdő. Leghíresebbek a Császár, a Rudas, a Lukács vagy éppen a Gellért gyógyfürdők.

- Ez tényleg egy felsorolás – mondta T. P. – A fejlődés nagy. Az utóbbi tíz, tizenöt évben Hajdúszoboszló, Balf, Gyula mellé olyan, szinte ismeretlen nevek kerültek, mint Nagyszénás, Tótkomlós, Gyopárosfürdő. Ez utóbbi közelébe található Kakasszéki fürdő.

- A gyógyturizmus kiszélesítése, igen jó hatással van a gyógyulni vágyó hazai, külföldi vendégekre. A mozgásszervi beteg, még ha pillanatnyilag nehezen jár is, de megtalálja a módját, hogy hozzánk ellátogasson, gyógyulása érdekében. Mert ugye „járni kell, járni jó”! Hasonlóan a hajós mondáshoz, még ha sántikál is egy kicsit – összegezte, derülátó mosollyal K. N.

Megint szünet következett, egymásra néztek, elégedett mosollyal. Érezték, ez a beszélgetés, most még csak a kezdet, a gondolat tovább csordogál, és újabb dolgok juthatnak az ember eszébe. K. N. arcán látszott egy kemény szemvillanás. Meg is szólalt: -Egy mai gond, nem kerülhetjük meg, mert ennek hatása van Európára, a világra.

Pillanatnyi csend. T. P. várta a folytatást. K. N. nehezen szólalt meg és egyelőre annyit mondott: - A kerítés!

- Ez egy bonyolult kérdés. A magyar ember nem szereti, hogy a szomszéd átnézegessen. Azt meg pláne nem, hogy még a kerítést átlépve, be is jöjjön! – mondta K. N.

- Valóban bonyolult, tele van gubancokkal! – folytatta T. P. –Kérdés, ki és mikor fogja ezt kibogozni? A kérdés után arca megnyúlt és kis idő múlva annyit mondott: - A beszélgetést legjobb lenne Hamvas Béla író szavaival lezárni: „A világ olyan, amilyen, soha nem volt tökéletes (...) De, hogy részt veszünk-e a létrehozásában vagy nem, az már teljesen tőlünk függ.”

Felálltak, kezet fogtak és elköszöntek.

A megérzések sokat segítettek

Az életünk során már bizonyára többször előfordult velünk, hogy egy probléma megoldása során, csak úgy egyszerűen eszünkbe villant a megoldás. Ezt olyan ráérzésnek lehet nevezni, vagyis kaptunk egy intuíciónál. De az is előfordult már, hogy egy kínos helyzetbe kerültünk, nem tudtuk hirtelen mit tegyünk, és azt vettük észre, hogy egy belső hang utasítása szerint, mi a helyes megoldás, vagyis intuíciónál kaptunk.

Az életünk során azonban sokszor, sok helyen kénytelenek vagyunk dönteni. Ez a sok döntés – kicsitől a nagyig – jelen van az életünkben. Döntéseinket, pedig vagy az intuiciónál alapján, vagy a gondolkodás alapján hozzuk meg. Albert Einstein szerint: „Az intuitív gondolkodás egy szép ajándék, a racionális gondolkodás meg egy hű szolgálta.”

*

U. Katika még óvoda volt, amikor nevelő apja hozzájuk költözött. Az emberpalánta és a felnőtt ember találkozása jó hatással volt egymásra. U. Katika rövid időn belül elfogadta G. S. bácsi, jelenlétét. Sajnos ő abba a szerencsétlen helyzetbe került, mindjárt megszületése után, az igazi apja elhagyta őket.

G. S. aki, nevelő apja lett, születés napjára nem tudta mit vegyen, a játékboltban egy sakk készlet került a kezébe, aztán ezt megvette. Az ajándék, ajándék volt, de U. Katika, mint óvoda nem tudott a sok sakk bábuval mit kezdeni. Így hamar a szekrény fiókjába került.

Aztán eltelt hat év és a kislány megkezdte a negyedik osztályt. Jó tanuló volt, különösen a számtant szerette. Aztán egy őszi vasárnapon a fiókból előkerült a sakk készlet. Kérte nevelő apját, hogy tanítsa meg sakkozni. Innentől kezdve ment a tanítás, a bábuk ismerete, a lépések lehetőségei, a bábuk mozgása és hát a győzelem elérése, a sakk, matt! Három hónapi – megszakításokkal fűszerezett gyakorlás után már kielégítően ment a játék. Örömet is szerzett, hiszen gondolkodni kellett, csak a győzelem maradt el. Egy vasárnapi játék közben – ez volt talán ötvenedik játszma, amikor U. Katika a lépések elvégzése előtt csendben, magába fordulva, szemlélte a táblát. Talán a harmincadik lépésnél tartottak, amikor egy megérzése azt sugallta,

hogy három lépésből sakk és matt helyzetet tud produkálni. Ez egy megérzés volt, tisztán látta a lépések sorát, meg is tette és bementa a mattot. Óriási győzelem volt.

*

Gyerekkoromban ismertem meg azt a molnárt, akinek, úgy mondták: hetedik érzéke van a malom működéséhez. Onnan kell kezdenem, hogy apám, meg anyám nyáron elmentek egy cséplőgéphez munkát vállalni. Rakták a búza kéréket, pelyvát szedtek. A végén a kicsépelet gabonából fejadagot kaptak. Ez a búza fenn volt a padlásan, szépen kiterítve. Innen vittük a malomba őröltetni. A kapott lisztet pedig anyám megsütötte kenyérnek. Ez az előzmény, mert a közelben volt egy Tóth nevű embernek malma. Ebben a malomban vagy négy őrlő malom volt, a malomkövek forgását egy hosszú, úgynevezett transzmisszió forgó részéről széles gépszíjjal vitték át a malomra. Sajnos ez a malom sokszor állt, meghibásodás miatt. Ilyenkor egy messzebb lévő malomba kellett a búzát elvinni, őröltetni Tóth malmos megelégette, hogy a malma többet áll, mint dolgozik. Valahonnan kerített egy csavaros eszű gépmestert, aki orvosolta a hibát. Nem volt nagy baj, csak annyi, hogy erről a transzmisszió meghajtásról a kerekei mindig levetették a széles szíjakat, így a malom megállt. Ennek a szerelőnek beugrott egy intuíció. Rájött, ha azokra a kerekre, melyek mindig ledobják a szíjat, egy kis peremet hegeszt, ezzel megakadójává teszi a leesést. Innentől kezdve a Tóth malom volt a legbiztonságosabb, bármikor lehetett hozzá vinni, gabonát őröltetni.

*

Kovács András nős ember volt, két nagyobb fiúgyermekük járt a középiskolába. A nagyobbik gyerek, a Sanyi nagyon „kajás” gyerek volt, szeretett enni. Persze a finom falatokat szerette. Közeledett Sanyi születésnapja, pont a tizennyolcadik. Anyja megígérte, hogy finomat

fog főzni, a kedvencét, töltött dagadót fog sütni. Azonban, ha nagydolgot akar az ember véghez vinni, úgy szokott lenni, közbe jön valami. Itt is ez történt. Kovács András feleségét baleset érte, elesett az udvaron, most gipszbe a lába. Most mi legyen? Ez volt a nagy kérdés. Kovács András, az apa, mentette meg a helyzetet. Szokott főzni, sütni, sokat segített a feleségének. Megígérte, ő majd, elkészíti azt a bizonyos sült dagadót, hogy Sanyi fia méltón ünnepelhesse jeles születésnapját. A megfelelő időben birtokba vette a konyhát és elkezdett szakácskodni. Valamennyire emlékezett a dagadó elkészítésének receptjére. De ő ebben a helyzetben még finomabban akarta elkészíteni. Gondolkodott, összerakta a hozzávalókat, valami féle ráérzéssel a töltelékbe a csirkemáj mellé még gombát is tett, sok petrezsejem zölddel. Tett a tetejére szalonna csíkokat, hogy a sütés jól sikerüljön. Ropogósan pirosra sütötte a húst. Aztán tálalt a családnak. Az a bizonyos ráérés, megtette hatását, a születésnap ebéd ebben a helyzetben jól sikerült. Sanyi mikor negyven éves lett és ünnepelték születésnapját, emlegették az apja által sült dagadót.

*

A „Józan ész” nevű szállítási vállalat, amely a nevében foglalt tulajdonság miatt híresült el. Ugyanis a józanész lehetőségei szerint, mindent elszállítottak, amit csak lehetett, de ami ezt felülmúlta, azt már nem vállalták. Ilyen volt egyik alkalommal az a kérés, hogy eladta a házas ingatlanját a gazda és megrendelőként az volt a kérése, szállítsák el az ingóságait, meg a nagy kertjéből a termő talajt. Ilyen és hasonló, nem teljesíthető kérések következtében csődöt mondott.

A vállalat sajnos a józanész határain túl, tönkre ment. Kellett egy új főnök, aki teljesíti a korábbi követelményeket. Hirdetést adtak fel, különböző kikötésekkel, jó kereseti lehetőség kecsegtetésével. Több száz jelentkező adta be önéletrajzát, melyet egy háromtagú bizottság bíralt el és az arra alkalmas jelentkezőkkel, személyesen is találkozott, egy elbeszélgetés erejéig.

Minősíteni kellett, ki alkalmas erre a feladatra. A három ember közül az első a megérzésére hallgatott, és javasolta. Neki ez volt az intuíciója. A második bíráló tagnak az érzéseit csak a logikus elme diktálta. A harmadik bizottsága tag nem tudta eldönteni, hogy a szívére vagy az eszére hallgasson.

A baj a vállalatnál még nem szűnt meg, mert a sok kíváncsi drukker maga sem tudta eldönteni, hogy melyik volt a helyes állásfoglalás. Aztán bebizonyosodott, hogy a pálmát az vitte el, akinek jó volt az intuíciója a sok, megszerzett emberi tapasztalással együtt.

*

H. Faluban, sok fiatal házas volt. A polgármester úgy döntött, kedvez a fiatal házasoknak, így felajánlotta, hogy a településen átvezető patak partján kialakítanak egy új utcát, sok-sok házhellyel. Ezeket a házhelyeket csak a fiatal házasoknak egy eszmei befizetés alapján a nevükre telekkönyvezik.

Ezt mindenki jó szívvel vette, sokan örültek, hogy így nem kell telket vásárolni, ennyivel könnyebb lesz az építkezés. A sorban ott volt Z. László, T. Tamás, K. Lajos és U. Bertalan is. Már képzeletben el is kezdték az építkezést, terveztek, ötleteket mondtak. U. Bertalan azonban csendes szemlélő maradt. Mondták is neki:

. Te már semminek sem tudsz örülni? – aztán erre a válasz.

-Tudjátok milyen hely az, ott a patak partján? Gondolkodtatok már azon, hogy a tavaszi olvadáskor a patak mindig kiönt?

Semmi baj! – mondták többen, - Majd megszabályozzuk! – volt a felkiáltás.

U. Bertalan elállt az eszmei vételtől. Valóban jó lett volna árban ez a telek, de a hatodik érzéke azt diktálta, nem jó megoldás ez, nem biztonságos. Ez volt az ő intuíciója ebben a kérdésben. Korholták ezért őt, mondták: -Nincs benned semmi rugalmasság!

Aztán eltelt vagy öt év, a házak sorakoztak ott a patak partján. Már talán U. Bertalan is megbánta döntését, de következő tavasszal a hóolvadás során több családot is kikellett menteni erről a helyről. Az ő megérzése beigazolódott.

*

J. Sándornak ezen a keddi reggelen Újpestről a Szál Kálmán térre kellett eljutnia, mégpedig 10 órára, egy üzleti megbeszélésre. Valahogy ez a nap nem úgy indult, mint szeretne volna, késésben is volt. A megváltozott körülmények között eredetileg úgy gondolta, hogy a 3-as metróval megy a Deáktérig, ott átszáll, a 2-es metróra és leszáll a Szál Kálmán téri megállóban és már ott is van. Azonban a 3-as metró valamilyen akadályok miatt lassan ment, az egyik megállóban sokat várakozott. Az indulás is dőcögve ment. Izgalom fogta el, nem fog odaérni. Ekkor ugrott be egy hirtelen megvilágosodás alapján, hogy leszáll a Nyugati pályaudvarnál és 4-es vagy 6-os villamossal még időben oda is ér.

Aztán pontosan minden úgy történt, ahogy ez az ötlet, vagy éppen intuíció megvilágította, hogy időt nyer, és oda tud érni. Mert ha az eredeti terv szerint megy tovább, a Deáktérnél mozgólépcsővel egy másik szintre kell átmenni és ott várni a másik metró, amelyik vagy jön, vagy nem.

Ilyen esetek sokszor megtörténnek az emberrel. Nem is gondolja, hogy éppen egy intuíció segítette az idővesztés behozására. Hiszen az

ember sok-sok információt tárol agyában. Biztosan azt is tudta, ez a rövidebb út, de ez sohasem fogalmazódott meg benne. Csak akkor rukkolt elő az elméje, amikor éppen szükséges volt. Ez olyan ráérzés forma volt. Időben elérte célját.

*

+Az intuíció váratlanul jön, de mindig a kellő pillanatban. Belülről jön, de általában külső hatás válna ki. Hogy tényleg intuíció volt-e, ami vezérelt bennünket, az csak később derül ki.”

Idézet a Wikipédia szócikkből.

*

„Az intuitív gondolkodás alapelvei közhasznú hatásúak, ott vannak mindnyájunk szeme előtt. Nincs szükség keresni őket, még csak meg sem kell erőltetnünk magunkat, csupán jó szem kell hozzájuk, de ez a szem valóban jó legyen, mert ezek az alaptételek olyan finomak és olyan nagyszámúak, hogy egyáltalán lehetetlen egyszerre mindet figyelembe venni.” – írta még a XVI. században élő francia moralista és vállalkozó – Blaise Pascal.

Közömbösség

Ezt az aktuális kifejezést, állapotot, tulajdonságot, mint a közömbösség, sokan megérjük, elszenvedjük, bosszankodunk miatta. Mert az életünk, embertársaink, nem éreznek egyformán. Szokták mondani, más húrokat pengetnek, vagy éppen nem szólnak egy szót sem. Mindenki hallott élete során olyan kifejezésről, mint letargia, levertség, egykedvűség, érdektelenség, közöny, részvétlenség, nemtörődömség, fásultság, egykedvűség stb. Sorolhatnánk tovább, de itt a legfontosabb az egyén, az ember magatartása, magaviselete. Ezek a szavak olyan állapotot, tulajdonságot fejeznek ki, amelybe könnyű beleesni. Az egyén válogatja a hovatartozást és a mélységet is.

*

N. János hazafelé ment a munkából munkatársával, Zolival. Pont a körforgalomhoz értek, az előtte lévő gyalogosátkelőn szerettek volna átmenni a túloldalra, amikor a körforgalomba balról behajtott szabályosan egy Ford személygépkocsi, közben az átkelő felől nagy sebességgel érkező kis teherautó belefutott a Ford személyautóba. Óriási csattanás, a gépkocsit feltolta a kis teherautó a körforgalom középső placcára, amely az ütközés következtében oldalára fordult és nagy csörömpölés közepette alaposan összetört.

Döbbsen álltunk az átjáróban, többen is. N. János jobbán egy negyvenéves, sárga pulóveres férfi állt. Többen az autókhoz rohantak, hogy segítsenek a bajba jutottokon. N. János megfogta a sárga pulóveres férfi karját és mondta: - Jöjjön! A férfi kitepte a karját és annyit mondott: - Minek? – és nézett közömbösen. - Segíteni! – unszolta. A sárga pulóveres még hozzá tette: - Ez csak jelenet, olyan, mint a filmben. N. János erre mérges lett. – Ember! Ez a valóság! A sárga pulóveres megjegyezte: - Mint az esti híradóban! – és állt közömbösen, nézte a felbolydult helyzetet. Még annyit mondott félhangosan: - Már az ember el sem tudja választani, mi a valóság és mi ami nem!

*

M. Éva a falu szélén lakott, férjével és most pontosan nyolc gyerekével. Éva nem dolgozott, hogyan is tudott volna a sok gyerek miatt. Csak szült és ellátta a gyerekeket. Ebben már igazán el is fáradt, mondta egyszer: - ha még egyszer férjem lehetnék, csak két gyerekem lenne.

Sok baj van ezzel a nyolc gyerekkel. De ugye a valóság az valóság, ezek a gyerekek már megszülettek, gondozni, nevelni kell őket, még ha fárasztó is.

A védőnő meglátogatta őket, ez olyan soros látogatás volt. Azt tapasztalta, hogy a legkisebb gyerek lázas, sovány. Kérdezte: -Miért nem viszi orvoshoz? A válasz: - A többi gyerek is felnőtt, ha egy kicsit lázas is volt. Nincs semmi baj! – mondta és látszott rajta az a fajta fásultság, amely megakadályozta abban, hogy többet tegyen.

A védőnő intézkedett, az orvos kijött, megvizsgálta a gyereket, kapott orvosságot és a védőnő pár nap múlva ismét meglátogatta őket. A gyerek valamivel jobban volt, de M. Éva hozzáállása nem sokat változott. – Talán jobb lenne intézetben ezeknek a gyerekeknek! – vetette fel. M. Éva ez ellen tiltakozott és ígéretet tett a védőnőnek, ezután jobban odafigyel mindenre.

*

H. falu kis művelődési háza a meghirdetett táncoktatás miatt zsúfolásig megtelt. Valamikor tánciskolák működtek, ahol a társas táncot – tangó, keringő, stb - képzett tanárok tanították. Ez azért kellett, hogy a fiúk, lányok ismerjék a táncot és egy összejöveten ne üldögéljenek, csak úgy magukba, felkérhessék a kiszemelt lányt egy táncra, közben ismerkedésre. Tehát ennek megvolt a „módja”. A mostani összejövetelel pótolni látszott napjainkban a régi tánciskolákat. Minden héten kétszer volt oktatás, esténként csak úgy zengett a kis művelődési ház. Ez életet lehelt a korábbi egyhangúságba. Beszédtéma volt, az ott történtek.

Ment is ez vagy három hónapon keresztül. Valami miatt az egyik tánctanár elmaradt, aztán kissé foghíjasan ment az oktatás, majd később a másik tanár is elmaradt. Az okokat nem lehetett tudni, de azt biztosan, hogy esténként egyre kevesebben jelentek meg, érdektelenség, részvétlenség miatt, aztán meg is szűnt az oktatás. Már

csak azok emlékeztek a valamikori táncos estekre, akik valóban párra leltek. Ők hasznosnak tartották az oktatást.

*

P. Eszter most negyven éves, igazán szemre való menyecske, mondják a faluban, férje K. Csaba sem marad el asszonyától. Ő most negyvenöt éves, jó kiállítású fiatalember. Így alkotnak egy párt már több mint tizenöt éve. Mindenki csodálkozik, hogy milyen jól megvannak, nincs köztük konfliktus, vidámak és kiegyensúlyozott kapcsolatuk, szerelmesek.

Ide kívánczik Villiam Somerset Maugham angol író véleménye a szerelemről: „A szerelem tragédiája nem a halál vagy elválás. A szerelem tragédiája a közömbösség.”

Mások felteszik a kérdést: - Szerelem és közömbösség? A válasz a kérdésre: - Teljesen megférnek egymás mellett! Akkor tulajdonképpen, hogy is van ez? Az érzékenység fontos alappillére a romantikusság, a jól működő kapcsolatoknak, azonban a túl sok érzelmesség egy idő után kiváltja a közömbösséget. Persze ebben az a csoda, hogy a párok nem figyelnek minden apró részletre, a közömbösség mezsgyéjén egyszerűen elhagyják. Már észre sem lehet ezt venni, minden megy a maga útján.

*

A politika is megköveteli a magáét, mint az élet. A politika nagybetűvel, jelen van az ember életében. Megköveteli a résztvevőktől, nincs kivétel, mert minden egyén, állampolgár, politikai tényező. A politikusok számítanak rá. Legyen jelen a kampányban,

fejezze ki véleményét, vigyen egy zászlót vagy egy táblát, ha másképpen nem, hát a szavazatával, hogy kifejezze hovatartozását. De mi van akkor, ha az állampolgár, úgy magában eldönti: - Volt ilyen párt, meg olyan, az én életem nem lett jobb, minden csak magamtól függ. Nem érdekel ez a kampány, azt csináltok, amit akartok. Politikailag közömbös vagyok. Nem tud lázba hozni, hogy annak a bizonyos pártnak, amely az ebhez hasonló, hány farka van.

*

O. Miklós vett az alföldön egy kis tanyát. Már gyerekkorában arra gondolt, hogy jószágokkal foglalkozik majd.

Hozzá legközelebb a disznók álltak. Emlékszik a nagypapa házában is voltak sertések, de ezeket a téli levágásra hizlalták. Lett belőle kolbász, sonka, szalonna. Ott lógtak a nagymama kamrájában. Szépen mutattak egy rúdon, sorba felfüggesztve. Nagypapa onnan kanyarított éles bicskájával egy darabot, ha meg éhezett.

O. Miklós nem ilyenre gondolt. Ő nagyban hizlalná a sertéseket és leadná az átvevőnek és pénzé tenné az állományt. majd újabb sertéseket vásárolna, hizlalná, leadná, ez egy olyan körforgás lenne, amely folyamatosan pénzt hozna a házhoz.

Ki is alakította a sertés telepet, volt vagy nyolcvan disznója, amit az első eresztésnél pénzé tett. Az átvétellel nem is volt gond, tehát folytatja. Azonban némi változás állt be az átvételbe. Nem helyben, hanem a vágóhídról jöttek átvevők és nagyon leverték az élő disznó árát.

Ez asztán elkeserítette, pedig szinte éjjel-nappal dolgozott. Majd egyik napról a másikra a kudarc, nemtörődomségbe csapott át. már nem érdekelték a sertések, el is adta egy másik tenyésztőnek. Innentől kezdve O. Miklós sűrűn, nézett a pohár fenekére. Úgy érezte összedőlt a világ körülötte. Pedig nem történt más, csak nem tudta elfogadni, mérlegelni a kialakult helyzetet, kedély állapotát áthelyezte a nemtörődomség kategóriájába.

*

A közöny modern fogalma az I. világháború után alakult ki a társadalomban. A csatatereken a katonák saját szemükkel látták az elesett katonák holttesteit, a sebesültek sokaságát és az együttérzés fogalma elveszett. Mindegy minden volt. Napjaink háborús helyzetei, színterei szintén kialakítják azt a fajta közönyt, amelynek háttere az értelmetlen viaskodás.

*

Z. Zoltán építész technikus volt. Az utóbbi időben elég sok, úgynevezett maszek házat tervezett. Természetesen a megrendelő igényének megfelelően. Ez azonban sajnos oda vezetett, hogy sok esetben figyelmen kívül hagyta az építési szabályokat.

Ennek pedig az lett az eredménye, hogy az önkormányzatoknál engedélyezésre beadott tervek sorban elutasították. Z. Zoltán először dühöngött, megpróbált kapcsolatok révén hatni a hatóságra, sajnos eredménytelenül.

Hazament és úgy szokták mondani, ha valaki befejezi a munkát, szögbe akasztotta a vonalzót, meg a körzöt és nem csinált több tervet. Először levertséget érzett, nem sikerülnek a dolgok. Aztán meg az lett a véleménye: - Terveztessék házaikat, akivel csak akarják. Már nem érdekelte a szakmája, nagyfokú fásultság vett rajta uralmat.

*

Összefoglalva a közömbösséget, meg kell állapítani, hogy szoros értelemben az érzelem és akarat mozdulatlansága ez az állapot. Amikor

az egyén nem érez semmit, vagy legalább is így tesz. Valamit tennie kellene, de nem mozdul, vagy nem tud, tehát elmarad a segítség.

Ezt az állapotot már a XVI. és XVII. század fordulóján jól érzékelték. Francois Fénelon francia teológus, költő, úgy fogalmazta meg: „A közömbösség a lélek legsúlyosabb betegsége.” Sajnos napjainkban is érvényes, ez a megállapítás!

Logikus ötletek - alkotó készség - Kreativitás

A kreativitás egy olyan módszer, amely kíváncsiságra ösztönöz. Gondoljunk bele, hogy egy gép meghibásodik, megáll. Legyen ez egy ismert hétköznapi eszköz, az autó. A vezetője, a sofőr, amint leáll az autó, azonnal vizsgálódni kezd, kíváncsi köznyelven, mi lehet a baj? Alaposan szemügyre vesz mindent és ebben a folyamatban rá jön, mi a hiba és mi a megoldás. Akkor van könnyű helyzetben, ha az autóban ez a hiba sorozatban merül fel, mert akkor már tudja a megoldást és majd a hibát hol kell kijavítani. Ez egy folyamat egy fajta szemlélet, amely folyamatában hozza meg az eredményt.

Sokszor megfogalmazzuk egy-egy eset kapcsán, hogy milyen kreatív volt az illető, hogy megtalálta a megoldást (alkotói készsége volt) és a helyzetből pozitívan jött ki.

*

Érdekesség, hogy abban a kisvárosban, ahol még a múlt század közepén működött egy utász honvédségi laktanya, ma már csak emlék. A laktanya épületében egy ipari vállalkozás működik. A városban épített két négyemelet lakóház, mint tiszti lakások, ma hiányosan még az önkormányzat tulajdonában vannak, de a lakások többségében megözyvegyült tiszti feleségek laknak. Az egyik ilyen lakásban lakik Magdi néni az ő kilencvenegy évével. Férje tiszti parolinja már vagy negyven éve a múlté és az égi mezőkön vívja harcát. Már nehezen mozog, a főzéshez sok mindent elfelejt, a lakók csodálják, hogy még el tud menni a boltba, tehát nehézkesen, de ellátja magát. Már felkészültek, hogy egyik reggel már nem is nyitja ki az ajtót. Mert már nem is tudja.

Érzékelték ezt a nyírségben lakó rokonai, akik úgy két évente látogatták csak meg. A mostani látogatás azonban fontos döntést hozott életében. A rokonok látva a valós helyzetet, úgy döntöttek, hogy Magdi nénit viszik magukkal. Átgondolt döntés volt. „*A konfliktus kreativitást szül.*” Magdi néni ugyan hiányzik ebből a házból, már megszokott volt esetlensége, de ide tartozott. A döntés átgondolt volt. Magdi néni írt egy postai lapot, rajta: -„Minden rendben, puszi lak benneteket!”

*

K. Anita még óvodás korában, szinte csak úgy, igazi szövetséget kötött egy hosszú grafit ceruzával. Ez a ceruza Anita kezéből nem maradhatott el, az mindig kéznél volt. Rajzolt vele. Először olyan pálcika alakú figurákat, majd később már felruházta, szép alakjuk lett, igazi ember figurákká váltak. Ez a ceruza írásra is alkalmas volt. Az első betűket meg számokat ezzel írta egy füzetbe. De ha lehetett, inkább rajzolt. – Milyen jó kislány ez az Anita! – mondta az anyja. – Csak rajzol és csendben van. Aztán ez a készség nem hagyta cserben, mert iskolás korában is rajzolt. A tanítónéni észrevette ezt a készségét és segítette a fejlődést. Nyolcadikos volt, amikor megnyert egy rajz versenyt, család című rajzával. Középiskolában is folytatta, aztán a család úgy döntött, hogy egy festőművész vezette rajzszak körbe is beírattja. Az eredmény nem maradt el, több versenyt nyert, majd, amikor a rajzolást ecsettel váltotta fel, a tempera technika olyan jól ment, hogy képeit egy csoportos kiállításra is beválogatták. –Festő lesz a lányból. – mondta az apja és büszke volt lányára. Művészeti szakközépiskolát végzett. Ma már húsz évesen számontartott művész palánta, akinek már három önálló kiállítása is volt a megyében. Anita nagyon kreatívan szemlélte a dolgokat, mindenre odafigyelt, megfogadta tanítómesterének útmutatásait.

*

Ide kívánczik egy II. világháborúban történt repülő pilótákkal kapcsolatos történet. Név szerint J.P.Guilford pszichológusnak azt a feladatot adták, válassza ki a pilóták közül azokat, akik a legalkalmasabbak bombázó gépek vezetésére. J.P.G. Különböző módszereket vetett be és azokat válogatta ki, akik azt válaszolták a

légierő ágyúzására, hogy magasabbra repülne. Ez lett a vesztük, mert a német gépek a magasba cirkáltak és ezeket a gépeket, mind lelőtték. Egy veterán tiszt ezek után folytatta a válogatást és azok maradtak életben, akik azt válaszolták: Zuhanó repülésbe kezdenék, vagy cikázó repülést hajtanék végre. Ez a szokatlan, kreatív döntés mentette meg sokuk életét.

*

Z. Sándor, amikor megnősült, már a Zrínyi utcában állt az a ház, melyet apja épített a haverok segítségével. –A gyerek ne kínlódjon az építkezéssel, ő csak a szakmájára figyeljen! – mondta az apja. Valóban így is lett. Z. Sándor lakatos, hegesztő szakmát tanult. Jól választott, mert nem volt olyan dolog, feladat, javítani való, szerelendő, melyet ne tudott volna megcsinálni. Észrevette, hogy ez a két szakma jól kiegészíti egymást. Az eléje kerülő eszközök, gépek olyanok voltak számára, mint a nyitott könyv. Gondolkodás a szakami ismeretekre épült, tehát nem volt olyan esemény, feladat, melyet kreatív képességével ne tudott volna megcsinálni. Nem fogott rajta ki egy kis villanyszerelés, a mosógép meghibásodása, ajtózár, vagy éppen betonozás, kerítés építés, vagy éppen autó javítás sem.

*

Miből lehetne nagy pénzt csinálni? – tette fel a kérdést magának Z. Zoltán építészmérnök. Lehet családi házakat építeni, majd eladni. Persze ehhez is bizonyos induló tőke szükségeltetik. Tovább gondolkodott és egy nagy, több emeletes házat látott a városban és mindjárt beugrott a megvalósítás. Ő is épít egy ilyen nagy, több

emeletes és több lakásos társasházat és eladja. Igaz ez még csak ötlet, meg is kell valósítani. Kreatív módon elkezdte a szervezést. Alakított egy kivitelező Kft-t, bele tette megtakarított pénzét. Vásárolt egy nagyobb telket a város központjába. Készített tervet a négy emeletes házra, amely tizenhat lakást tartalmazott, szintenként két és három szobásokat. Az alagsorban pedig fedett garázsokat. A tervet a megvásárolt telek határán kifüggesztette és várta az érdeklődőket. Az indulásnál bizonyos nagyobb összeget kellett befizetni. Ezt egy szerződésben rögzítették. Aztán mikor elkelt az utolsó lakás is. Nem kellett sokat várni, elkezdődött a kivitelezés. Ezt kiadta egy építési vállalkozónak és várt, hogy a ház elkészüljön. Aztán minden, mint a mesében sorban lepergett. A lakásokra a tulajdonosoknak az OTP hitelt nyújtott, tehát megvolt a teljes bekerülési összeg. Z. Zoltánnak egy percig sem fájt a feje. Szerencsére minden úgy ment, mint az egy kivitelező elképzelt. A saját tulajdonú lakásokban ma már lakók laknak. A pénzügyi résszel az utolsó fillérig az OTP-vel együtt elszámoltak és a Kft pedig elkönyvelhette jogos nyereségét, benne Z. Zoltán részét is. Milyen egyszerű ez egy kreatívan gondolkodó embertől.

*

A váratlan esemény megoldása, legtöbbször kreatív döntés hozatallal állítható helyre. Röviden: - közismert az Apollo-13 holdprogram keretében fellőtt űrhajó esete. Az űrhajó oxigén termelését előállító berendezés felrobbant. Nem volt oxigén, a teljes legénység halálát okozhatta volna. Perceken belül, kreatív módszer segítségével kitalálták, hogy szűrőket kell cserélni, mégpedig úgy, hogy a szögletes szűrőket s holdkomp kerek szűrő nyílásaihoz kell csatlakoztatni. (közben a 3 fős legénység átszállt a 2 személyes holdkómba, mert az űrhajó megsérült.) Ezt a csatlakozási kreatív ötletet a légénységnek meg kellett valósítani A csatlakoztatást, némi „fabrikációval” (papírlap, stb) sikerült megoldani és az „űrhajó” vette útját a Föld felé, sikeresen.

*

N. Károly nem volt egy különleges ember. Mondhatni azt, egy olyan átlagember volt. De mégis volt benne valami különleges, gyorsan tudott reagálni váratlan helyzetekre, mindig talált megoldást egy-egy adott problémára. Könyvelő volt egy építőipari vállalatnál. A kollégák többször kérték segítséget, ha megakadtak egy számszaki tételnél. N. Károly egy olyan családban nőtt fel, ahol az apja zenetanár volt, anyja pedig óvónő. Apja őt először hegedülni tanította, de ezt ő nem szerette, neki a kedvence a zongora volt.

Amikor már jól tudott játszani a zongorán, órákat töltött azzal, hogy egy zenedarabot többféleképpen eljátszott. Ehhez egyfajta kreativitás szükségeltetett. A kották olvasása közben, zenélve, sokféle gondolat futott át az agyán. Ezért volt a gyors reagálása a dolgokra. Fejlett kreativitással rendelkezett. Lev Tolsztoj írja: „A zene az érzelmek gyorsírása.” Zene nélkül nincs élet – szokták mondani. Valóban így is van. Még a legnagyobb elmék is vagy gyakorolták a zenélést, vagy éppen rendszeres zene hallgatók voltak. Albert Einstein, mindig hangoztatta, hogy a legjobb gondolatok zene hallgatása közben jönnek.

*

N. László nem gondolt arra, hogy egyszer, pont a kreativitása hozza ki a bajból. Ugyanis az történt, hogy egyik nyáron feleségével, lányával és egy rokonnal Olaszországba utaztak, pont Velencébe. Az utazást négy naposra tervezték, már az első nap bonyodalmak adódtak. Ugyanis a késő esti órákban értek Velencébe. A szállás Velence kinti részén volt, csak hirtelen nem találták. A lányuk tudott angolul és úgy döntött, hogy laptopjával keres egy olyan helyet, ahol Wifi összeköttetés létesítő és így megkeresi a szállodát. Hosszasabb autózás után sikerrel járt és meglelt a szálló. Megkönnyebbültek, mert kreatívan gondolkodtak, hogy az összeköttetést megtalálják. Másnap az izgalmakat kipihenve, nem mentek messzire. Harmadnap a társaság kettészakadt. N. László a feleségével a szálón maradtak, de később mégis úgy döntöttek, hogy beutaznak Velencébe. Buszra szálltak, a központból villamossal Velencébe. Jó négy órás nézelődés után úgy döntöttek visszamenni a szálóba. Buszra szálltak, csak az volt a baj, hogy az élmények hatására beszélgetni kezdtek és elnézték a leszállás helyét. Kissé pánikba estek, a következő megállóban leszálltak és most azon gondolkodtak, hogyan jussanak vissza a szálóba. Mivel nem tudtak csak magyarul beszélni, a segítség kérés – kézzel, lábbal – nemvezetett eredményre. Törték a fejüket, most mit csináljanak? Közben jött egy busz, amely a város központjába ment, felszálltak. Nézelődte ki a buszból, hátha felismerik az eredeti felszálló helyet. Semmi remény, a táj ismeretlen volt, a busz pedig csak ment, nem lehetett tudni merre és meddig. N. László tudta magáról, hogy jó megfigyelő, ezt hozta most kreatívan segítségül. Végül szerencséjük lett, mert felismerte a busz megállóját, amely mellett egy különleges fa állt, amikor eredetileg felszálltak. Megkönnyebbülve értek vissza szálláshelyükre.

*

A kreativitás annyit jelent: Olyasmit teszünk, csinálunk, gondolunk, amit előttünk senki más, nem tett, csinált korábban.

Pénzt vagy az életet? („rablós” riport)

A jelenlegi lapszám tematikus témájához a legjobb választ Ady Endre: „Az élet” című verse szolgáltatja, amely 1899-ben „Versek” című, Debrecenben megjelent kötetéből való. Írja: *„Az élet a zsibárusok világa, / Egy hangos vásár, melynek vége nincs.”* Valóban így van, vásárrá változott az egész világ. *„Nincs semmi tán, melynek ne volna ára, / Megvehető akármilyen ritka kincs, / Nincs oly érzés, amelyből nem csinálnak / Kufár lélekkel hasznát, üzletet.”* Tehát már akkor a költő a túlzott anyagiasságról szólt. *„Itt alkuszna, amott már áll a vásár, / A jelszó mindig: eladok, veszek! .../ Raktárra hordják mindenik portékát, / Eladó minden, hogyha van vevő, / Hírnév, dicsőség, becsülés, barátság, / Rajongás, hit, eszmény és szerető.”* Gounod Faustjában Mefisztó rondója szerint: „Eladó az egész világ.”

Visszatérve a fent idézett Ady verséhez, írja tovább: *„A jelszó: egymást túl kell licitálni, / Ádáz versennyel egymást verve le!”* Ezt tapasztaljuk, mert ez a verseny, napjainkban is folyik. Kinek van jobb, nagyobb tévéje, márkásabb kocsija, hivalkodó háza. Hol nyaralok a nyáron, melyik egzotikus szigeten, ahol a pálmafák is mások, mint a szomszéd nyaralási szigetén. *„Egy-két bolond jár-kél a nagy tömegben,/ ... / Eddig az ő példájukat követtem / Ezután én is másképpen teszek / ... / Túladozok én is minden kincsemen ...”* De itt megtorpan a költő, és a szívére hallgat: *„... De nincs erőm ily nyomorulttá válni, / Óh, nincs erőm, én édes Istenem!...”*

*

V. Irén nem volt korban több harmincöt évesnél, de mindenki Irénke néninek szólította. Szólt ez annak, hogy V. Irén az önkormányzatnál a szociális ügyeket intézte. Ő maga férjezett, három gyermek anyja, tehát rendelkezett olyan belső emberi értékkel, amely alkalmassá tette az ilyen ügyek intézésére. A néni megszólítás, amelyért nem haragudott, kifejezte azt a fajta helyi elismerést, ahogy a hozzá forduló ügyeit intézte. Volt gondja szegénynek, elég. A családok segélyért fordultak hozzá, vagy éppen gyermek elhelyezési ügyet kellett intéznie. Minden esetben kiment a kérelmező családhoz,

feltérképezte a helyzetet, lehetőleg minden körülményt tisztázott. Volt, amikor az otthonülő férjnek, mert azt állította, hogy azért munkanélküli, mert nem talál munkát, szerzett neki. Sőt ellenőrizte, hogy tényleg eljár-e a munkába. Mindig mondta: - Először magadnak kell segíteni magadon. Ha ez nem megy, akkor fordulhatsz másokhoz segítségért.

*

Egy Andy Mulligan nevű író idézete szerint: *„A világot a pénz mozgatja. Hiába az értékek, az erények, az erkölcsök, hiába az emberi kapcsolatok, a bizalom és a szeretet, hiába fontos ez mind: a pénz fontosabb. Csordogál, mint az értékes ivóvíz, valakik nagyot kortyolnak belőle, mások szomjazzák.”* E sorokat olvasva, joggal tehetjük fel a kérdést: - Vajon boldoggá teheti e korunk emberét az anyagi, fogyasztói életszemlélet? Erre a kérdésre egy amerikai pszichológus – Tim Kasser – tudományos alapú vizsgálatainak összegzése ad nemleges választ. Kimutatja, hogy éppen az ellenkezője igaz. Csak a humánus, emberieségen alapuló értékek jelölhetik ki a tartós megelégedettség útját. Ebből a vizsgálatból kiderült, hogy a ma embere (tudatosan vagy tudattalanul) megtanulta azt, hogy ne a belső lelki mércéjükkel mérvék, hogyan érzik magukat, hanem olyan külső mérce szerint, milyük van, és mit tudnak megvásárolni maguknak. Ennek az életfelfogásnak az a legalattomosabb változása, hogy nemcsak arról szól, hogy eleget szerezzünk, hanem arról is, többet,

mint mások. Ennek a felfogásnak, az a végső kicsengése, hogy saját értékünket azzal mérjük, hogy pénzünket és egyéb anyagi javainkat, másokhoz viszonyítsuk.

*

Az egyik főiskolai kar terület felméréssel is foglalkozott, vállalkozási formában. A postának egy alvállalkozó üvegszálas kábelek helyének kimérésével foglalkozott, ezt rendelte meg. A mérésekhez volt kapacitás, el is végezték a munkát. Már csak a feldolgozás volt hátra. Ez egy nagytömegű adminisztrációs munkával járt, gépelni kellett tulajdoni lapokat, több példányban, százával. Ezen rögzítették az érintett telkeken a vezetékek lefektetése miatti változásokat. Ez írás eléggé sziszifuszi meló volt, a bevontak írták munka után, sokszor este tízig, vagy éppen hétvégeken, szabad idejükben. Mert pénzre szüksége volt mindenkinek, a munka nem számított, csak pengessék le a forintokat. Az írást mikor elvégezték, várták a fizetséget. De a felosztás, sohasem találkozott elégedettséggel, mivel valaki a sorban, mindig anyagiasabb volt, mint a társa.

*

Z. László harminc éves volt, amikor találkozott egy eszményien szép lánnyal, P. Edittel, aki akkor 27 éves volt. Ez egy álomszép találkozás volt, csodálatos szerelemmel. Z. László nem gondolkodott sokáig, megkérte a lány kezét és végül házasság lett belőle. Egyik barátja P. Tamás, aki hasonló korú volt, de még nőtlen, mondta is neki, ne hamarkodja el ezt a házasságot, kaphatna módosabb lányt is. Az anyagiak nem elhanyagolhatók egy most kezdődő kapcsolatban. – Egy szál gatyában, nem rohangál a boldogság! – mondta könnyű bölcsességgel. Z. László hajthatatlan maradt, életét összekötötte P. Edittel. Először albérletben laktak, később egy lakás leválasztásával saját lakáshoz jutottak. Két szép gyerekük született, a megértés, a szeretet kettőjüket, a gyerekekkel, soha nem hagyta el. P. Tamás még pár évig válogatott a szép és módos lányok között. Végül egy gazdag vállalkozó lányát vette el, de házasságuk már a harmadik évben zátonyra futott. Pedig az apósa vett neki egy márkás csoda autót, lakás

is lett a kezdetek elején, csak a közös hang, nem alkart stimmelni. Panaszkodott is Z. Lászlónak, amikor látta kiegyensúlyozott életét. Szabó Magda író nő mondta, írta: - „A belső érték számít csak, az nem pótolható semmi öltözékkel, semmi múltó csillogással.”

*

Sz. Róbert, huszonöt éves debreceni srác, megjárta a hadak útját Budapesten. Debrecenben nem talált megfelelő munkát, pedig sok mindent megpróbált. Volt bolti eladó, biztosítási ügynök, legutóbb egy cégnél szerelő szalagon dolgozott, de egyik foglalkozás sem nyerte el tetszését. Úgy gondolta Pestre vált jegyet megtakarított pénzén és szerencsét próbál. Interneten talált is egy neki tetsző munkát. Egy Call Centernél operátori munkát kell végezni, amely biztosítási ügyekkel foglalkozott. Telefonos ügyintézőnek vették fel. Feladata volt, egy megadott lista alapján felhívni olyan személyeket, akik már kötöttek valamilyen biztosítást, ezt egy kicsit megfajlítani, jobbra váltani. Tehát rá kellett az ügyfelet beszélni a váltásra. Ehhez jó beszédképességre, türelemre volt szükség. Sz. Róbert úgy gondolta, lesz benne annyi kitartás, hogy ezt a készséget egy idő után, könnyen megszerzi. Egész nap a telefonkagyló lógott a fülén és nyomta a szöveget.

Ez volt a munka, ez után jött a fizetség. A tulaj, vagy a legnagyobb főnök megszabta, hogy hány hívást kell naponta lebonyolítani, ezt kivetítette egy hónapra és így jött ki egy átlagos meló esetén a 160.000 Ft fizetés. Amikor már jól bejött a munkába, a telefonálások

száma alapján járna neki 180-200.000 Ft. Jött a főnök, hivatkozott erre, meg arra, egy-egy telefonálás díját lejjebb vett és a borítékba újból csak 160.000 Ft volt található (természetesen a levonások után). Ez az összeg, pedig nem volt elegendő egy pesti albérletre, életre, így az anyagi főnök miatt, egyik napon, visszautazott a kiindulási állomáshelyre. Ide az olvasott körülmények miatt Luther mondása illik: - „*A pénz nem boldogít. Jelenlegi anyagi világunk ezt az aforizmat így módosította: A pénz nem boldogít, de nélküle nem boldogulunk.*”

*

A H. család nagyjából olyan volt, mint egy átlagos magyar család. H. Gergely és felesége friss nyugdíjasok lettek. Két gyerekük – H. Péter, ötvenéves, vállalkozó, két gyerek apja és H. Klára, negyvennyolc éves, óvónő, szintén két gyerek anyja – élete sima volt. A testvérek szerették egymást, ezzel eddig nem is volt semmi baj. Önálló életet éltek, időközönként meglátogatták a szülőket, az unokákkal. H. Péter vállalkozása döcögött egy kicsit, mindig mondta, egy kis pénzmag, frissítést hozna. - De honnan? – szólt a kérdés. H. Klára sohasem panaszkodott. H. Gergely, a papa kőműves szakmájából adódóan, szép házat épített, olyan bővet, hogy volt benne vagy hat szoba, wécéből is négy. Mindig azt tervezte, hogy a gyerekek is itt laknak majd, de ez csak elképzelés volt eddig. Volt egy nagy terepjáró autója is, meg egy üres telke, arra számítván, ha megszorulna, ezt bármikor pénzzé teheti, mert jó helyen van. Sajnos az élet lapjai kifürkészhetetlenek, előre semmi nem tudható. Aztán bekövetkezett, amire senki nem számított. Egy szombati napon H. Gergely és felesége autójával karambolozott, mind a ketten életüket veszítették. Ez valóban szörnyű tragédia. A gyász napjait élte a család, de titkon mindkét gyerekben felvetődött az örökség kérdése. Az a bizonyos „kis ördög” nem hagyta őket nyugodni. H. Péter érezte, hogy vállalkozása ezzel talán helyére döccenne. A hagyatéki tárgyaláson derült ki apja végrendelete és milyen testvérek ők. A veszekedés, a kapzsiság megfejthetetlen mértéket öltött a párharcban. H. Péter csak a pénzt látta, erre volt szüksége. Ő egy indián mondást biztosan nem ismert: - „*Ha majd*

kivágod az utolsó fát, megmérgezed az utolsó folyót és kifogod az utolsó halat, ráébredsz, hogy a pénz nem ehető.”

*

Az anyagiasság és a belső emberi értékek eléggé eltérőek. Köztük mindig harc folyik. Van, aki a pénzre esküszik, az a mindenható. Már Moliére írta: - „*A pénz minden lakat kulcsa.*” Sajnos ez valóban így van, mert pénzzel elérhető minden álcázott siker, látszólagos boldogság, mázas szerelem. A belső érték fontosságát Steve Jobs, amerikai polgár, a számítástechnika egyik úttörője fogalmazta meg: - „*Nem az számít, hogy a leggazdagabb ember legyek a temetőben. Az igazán számít nekem, hogy úgy térjek nyugovóra éjszaka, hogy valami csodálatosat alkottam.*”

